

Izhaja vsak četrtek

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
34100 Trst, ulica Ghega 8/I, te-
lefon 60824, 34170 Gorica, piazza
Vittoria 46/II. Pošt. pred. (casei-
la postale) Trst 431. Poštni če-
kovni račun Trst, 11/6464
Poštnina plačana v gotovini
T E D N I K

NOVI LIST

Posamezna številka 150 lit

N A R O Č N I N A:
četrletna lir 1.250 - polletna lir
2.500 - letna 5.000 :: Za ino-
zemstvo: letna naročnina lir
6.000 - Oglasi po dogovoru -
Sped. in abb. post. l. gr. 70%.
S E T T I M A N A L E

ŠT. 1065

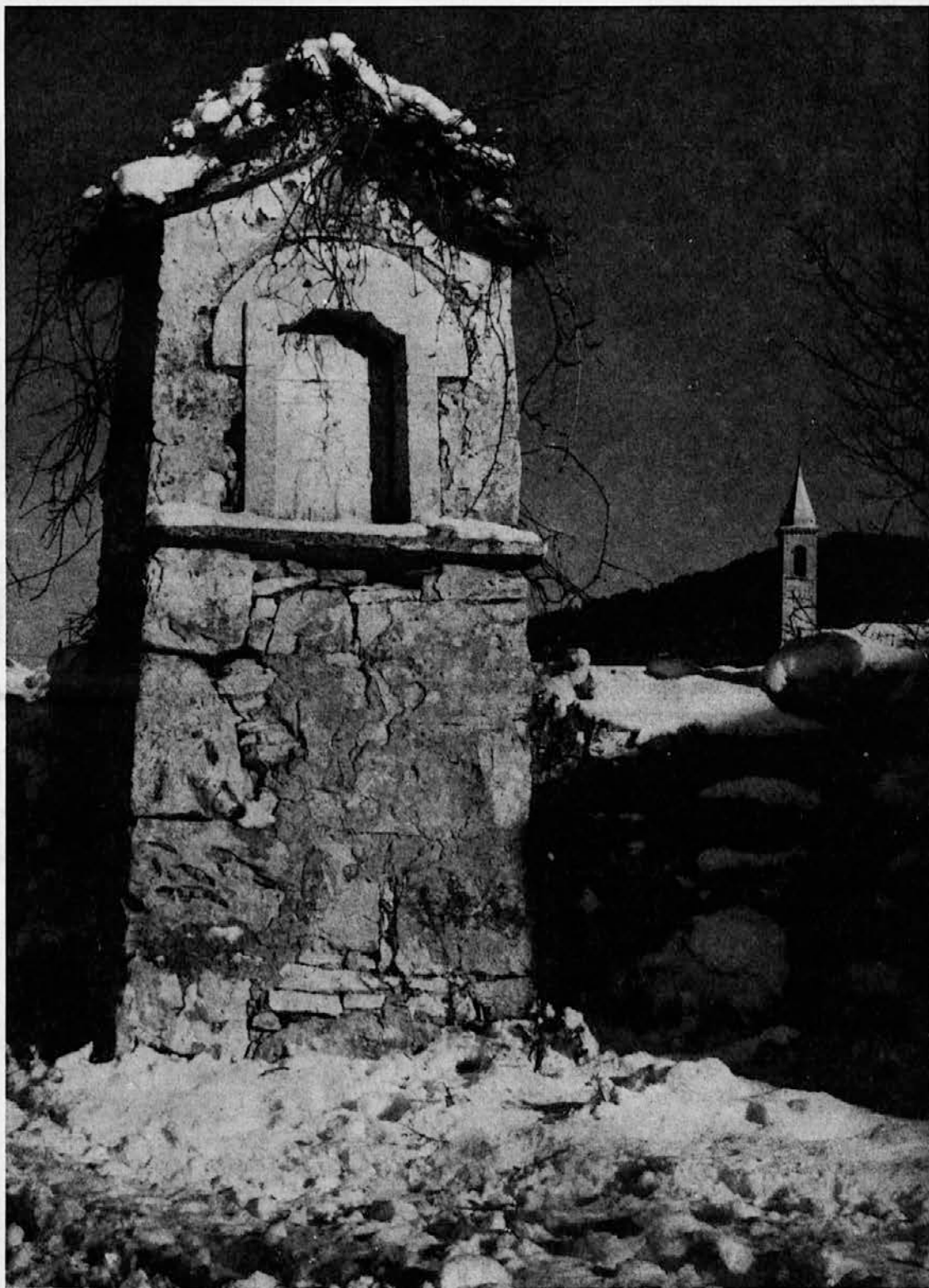
TRST, ČETRTEK 18. DECEMBRA 1975, GORICA

LET. XXV.

In če bi se Jezus ne bil smel roditi?

Trst kaže za letošnji božični čas hi-
navsko podobo skromnosti in resnosti; ni-
kjer ni več sijajne osvetljave z barvnimi
lučkami, nikjer razkošno razsvetljenih iz-
ložb, nikjer velikih božičnih dreves na trgih
in v vežah javnih poslopij. Povsod varču-
jejo z električno energijo za božično okra-
sitev, medtem ko skoro nihče ne varčuje
z bencinom in nafto za avte in tovornja-
ke — potrošnja tekočih goriv je ostala
takšna, kot je bila, ali je celo narastla.
In izložbe so kot vsa prejšnja leta polne
jestvin, mesa vseh vrst, dragih »paneto-
nov« in drugih delikates. Skoro nihče ne
misli varčevati pri sebi. Trudijo se, da bi
iznašli kar najbolj bogat in pester jedil-
nik za božične praznike in Novo leto. Var-
čujejo samo pri tem, kar naj bi javno spo-
minjalo na bližajoči se Božič, sebi ne mi-
sli skoro nihče ničesar odtrgati in še manj
misli velika večina ljudi na tiste, ki si ne
bodo mogli privoščiti bogate božične po-
jedine, na brezposelne, na mlade, ki si
zaman iščejo prvo službo po dolгих letih
študija, na stradajoče v tretjem svetu, na
vse tiste kulturne in druge potrebe, ki bi
se jih dalo — vsaj kar zadeva našo tu-
kajšnjo slovensko skupnost — pokriti z
majhnim delom tistega, kar bo šlo v tre-
buhe. Božič — to je za mnoge, ki se iz
duševne lenobe in tradicije še imajo za
kristjane, a so že prestopili nevidno mejo,
ki loči krščanstvo od modernega pogan-
stva in brezbriznosti, samo velika in do-
brodošla priložnost za žrtje in za troše-
nje.

Letošnji Božič sovпада v Italiji tudi s
propagando za prost splav. Pobudniki za
proste splave prikazujejo svojo akcijo kot
napredno pobudo, ki bo osvobodilo žen-
sko seksualnega suženjstva in ji dala vso
svobodo, vso odgovornost za usodo pora-
jajočega se življenja. »Moj trebuh je mo-
ja last, zato nikogar nič ne briga!« je ge-
lo žensk, ki hočejo pravico do prostega
splava. Strastno branijo svojo dozdevno
pravico do te svoje »zasebne lastnine«. Toda
če ima nekdo popolno pravico, da sam
razpolaga s svojim trebuhom, ali ni-
ma drugi potem tudi popolno pravico, da
sam razpolaga s svojim dobičkom, s svo-
jo materialno posestjo, s produkti svojih
možgan, s svojo jahto? Ali ni absurdno
da ravna socializem, ki v teoriji poudar-
ja odgovornost človeka do vse družbe in
odgovornost družbe za vsakega človeka,
v praksi tako strastno zagovarja »zasebno
posestno pravico« žensk do njihovega tre-
buha, čeprav je ravno plod tega trebuha
(dalje na 3. strani)

»STARI PILJ« V BAZOVICI - V OZADJU BAZOVSKA CERKEV

F.to Magajna

Naročnikom, bralcem in vsem
Slovincem želi vesele božične praznike
in srečno ter uspešno novo leto 1976

NOVI LIST

OSIMSKA POGODBA - CELOVITA ENOTA

Kot smo že omenili v zadnji številki, je bila tematika narodnih manjšin predmet velike pozornosti med uradnim obiskom delegacije deželne odbora Furlanije - Julijske krajine v Sloveniji. To ne izhaja samo iz skupnega poročila, ki so ga objavili ob koncu razgovorov, temveč tudi in predvsem iz dejstva, da je predsednik Comelli v Ljubljani uradno sprejel odposlanstvo italijanske narodnostne skupnosti, ki živi na ozemlju Slovenije. Gre vsekakor za pomemben dogodek, zlasti če pomislimo, da bo z ratifikacijo osimskega sporazuma med Italijo in Jugoslavijo prenehal veljati poseben statut Londonskega memoranduma, ki je predvideval mednarodno zaščito za Slovence na Tržaškem in Italijane na Koprskem in v Buščinu, se pravi, da je tudi formalno priznaval obema državam pravico, da se zanimata za svoji narodni manjšini. Z novo pogodbo takšna mednarodna zaščita pade, kajti odslej bi morala vsaka država s pomočjo svojih notranjih norm urejati manjšinska vprašanja, čeprav obstaja obveza o spoštovanju »maksimalno možne zaščite«, ki je prav gotovo mednarodne narave. Če se je torej predsednik deželne vlade Furlanije - Julijske krajine srečal v slovenski prestolnici z odposlanstvom italijanske manjšine v Sloveniji, pomeni, kako je pravica matične države, da se zanima za svojo narodno manjšino izven svojih meja, popolnoma nesporna in nekaj povsem naravnega. S tem pa je bila tudi uradno

potrjena veljavnost tesnih stikov med narodno manjšino in njenim matičnim narodom, saj si je težko predstavljati obstoj manjšine, če ta ni neposredno povezana s kulturno in zgodovinsko stvarnostjo v matični državi.

Predsednik deželne vlade Comelli je med sprejemom delegacije italijanske manj-

OBVESTILO

Naše bralce obveščamo, da bo zaradi božičnih in novoletnih praznikov prihodnja številka Novega lista izšla v četrtek, 8. januarja 1976. Naročnike pa opozarjamo, da bo uprava Novega lista zaprta od 22. decembra do Novega leta.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA
NOVEGA LISTA

šine to načelo izrecno poudaril. Ob tej priložnosti je tudi naglasil, da bo dežela Furlanija - Julijska krajina izpolnila obveznosti, ki izhajajo iz zadnje italijansko-jugoslovanske pogodbe v zvezi z vprašanjem narodnih manjšin, čeprav je pristavil, da dežela ni povsem pristojna za reševanje manjšinske tematike. Važna pa se nam zdi Comellijeva izjava na tiskovni konferenci v Ljubljani, ko je dejal, kako more odgovorno trditi, da kažejo osmi člen osimske po-

gorbe in njeni uvodni odstavki — zlasti o memba načela največje možne zaščite — politično voljo italijanske države, da s pomočjo zakonodajnih instrumentov prične reševati vprašanje slovenske manjšine v Italiji. Deželna vlada Furlanije - Julijske krajine pa bo posredovala pri osrednji vladi v Rimu, da se manjšinski problemi čimprej začnejo urejati.

Med obiskom delegacije iz Furlanije - Julijske krajine v Sloveniji seveda ni bil govor samo o manjšinah, saj sta tako Slovenija kot Furlanija - Julijska krajina po zadnji pogodbi med obema državama postavljeni pred mnoge in važne naloge gospodarske narave. Poudarek, ki je bil dan manjšinski problematiki, pa bi kazal, da ni mogoče ločiti gospodarske vsebine italijansko-jugoslovanskega sporazuma od njegovega političnega aspekta, pri čemer prihaja predvsem v poštev manjšinska tematika. Zadnji sporazum med obema vladama mora torej predstavljati celovito enoto, ki jo je treba tudi celovito obravnavati, se pravi, da ni mogoče izvajati njene gospodarske vsebine, če se hkrati ne uresničujejo tudi obveznosti do narodnih manjšin. Mislimo, da je takšen pogled tudi jasno prišel do izraza med zadnjim obiskom odposlanstva deželne vlade Furlanije - Julijske krajine v Sloveniji.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. • Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna Graphart, Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 77-21-51

KAJ JE LEVO IN KAJ JE DESNO?

Časnikarji italijanske televizije v nobenem televizijskem dnevniku ne pozabijo omeniti, ko poročajo o državljanski vojni v Libanonu, da gre za »falangistično desnico« in za »mohamedansko levico«, ne da bi nam razodeli, po kakšnem kriteriju so klasificirali obe strani. Z nekoliko formalne logike bi se dalo sklepati, da jim velja »Falanga« za desnico zato, ker je krščanska in ker nosi isto ime kot španska »Falanga«, mohamedanski gverilci pa so jim »levica« najbrž zato, ker se bojujejo s sovjetskimi orožjem in ker streljajo na »desnico«. V resnici sta obe strani enako fanatični, enako nacionalistični, in če lahko pojmujejo pod pojmom desnice nacionalistični in verski šovinizem, potem si pač oznako »desnica« še bolj zaslužijo mohamedanski gverilci, ki masovno pobijajo krščanske Maronite po vaseh in imajo očiten namen genocida nad majhnim maronitskim narodom. Sploh pa je popoln nesmisel — in grda razvada — nalepiti oznako »levica« in »desnica« gibanjem in akcijam, ki nimajo nič skupnega s tema evropskima pojmomoma, saj se je celo v Evropi že popolnoma pomešal njun pomen.

DOLORES IBARRURIJEVA?

Zdi se, da nam ne preostane drugega, kot da nemočno gledamo, kako nam neka-

SKOZI DALJNOGLED

teri kvarijo izraz in duha slovenskega jezika. Z neko zagrizeno vnemo, o kateri človek ne ve, ali izvira iz skritega sovraštva do slovenskega jezika ali iz škandaloznega neznanja ali pa enostavno iz apanja. Tako smo te dni slišali po radijskih valovih, da je prišla v Italijo praznovati svojo 80-letnico znana španska komunistična voditeljica Dolores »Ibarrurijeve«, in gledališki listi slovenskih gledališč, kjer bi se morali še posebno truditi za lepo in predvsem naravno, govorno slovenščino, nam trdovratno predstavljajo igralke kot, recimo Meto Kumarjevo, Minko Levarjevo, Ano Peternelevo, Bredo Španovo itd. namesto kot Meto Kumar, Minko Levar, Ano Peternel in Bredo Špan. Tako kvarijo in po nepotrebnem podaljšujejo njihove priimke, kar jih napravljajo zlasti za tuje neizgovorljive. Razen tega pa: čigave so? V času, ko se ženske toliko borijo za enakopravnost (h kateri spada tudi pravica do lastnega priimka) in ko bi morale biti tiste, ki jo že uživajo, kot npr. Slovenke, ponosne nanjo, pa po takem izražanju sploh niso samosvoje osebnosti, ampak so nekoga last ali v nekoga oblasti. Najbrž svojih mož ali očetov. »Kumarjeva«

pomeni, da pripada nekemu, pač nekemu Kumarju, Levarjeva spada pod oblast nekega Levarja ali vsaj k njegovi hiši itd. Živ krst na Slovenskem ne bo rekel, da se piše neko dekle ali žena »Meta Kumarjeva«, ampak samo »Meta Kumar«. Tako se izražajo vsa šolska spričevala, vsi dokumenti, tako so naslovljena vsa pisma. In vsaka ženska, če ni gledališka igralka ali če nima smole, da je žena kakšnega časnikarja, ki ne zna dobro slovenščine, bo rekla, da se piše npr. Meta Kumar in ne Meta Kumarjeva. Tako afektirano izražanje so pobrali slovenski gledališčniki pri Čehih, Poljaki in Rusih, kjer pa je naravno in v skladu z jezikom, ker se glasijo tako vsi ženski priimki. Toda zakaj naj bi natezali slovenske priimke na tuje kopito? In še bolj smešno zveni tako izražanje pri romanskih priimkih, kot je npr. ravno »Ibarrurijeve«. Zakaj ne Dolores Ibarruri, kot jo imenuje ves svet? Če rabi Slovenec obliko »Kumarjeva«, pomeni to domače, vaško izražanje in hoče povedati, da je tista Kumarjeva iz Kumarjeve hiše oziroma družine in da ni samostojna, sama svoja gospodinja, ženska, ki sama odloča o sebi in svojem poklicu, česar o igralkah ali o Dolores Ibarruri gotovo ni mogoče reči. Za vraga torej, zakaj nas izzivajo s takim pačenjem slovenščine in z vračanjem žensk v razmere nekdanje vaške očetove ali moževe avtoritarnosti? (Oprostite, toda človek spričo tega mora kleti, neglede na božični čas).

Slovenska skupnost vošči vsem Slovencem v zamejstvu, rojakom v Sloveniji in v tujini radostne božične praznike in mnogo uspehov v letu 1976.

Od besed h konkretnim dejanjem

V soboto, 13. decembra, se je v Jam-ljah sestalo deželno tajništvo Slovenske skupnosti in obravnavalo več važnejših vprašanj. Najprej je deželno tajništvo pozitivno ocenilo obisk Slovenske skupnosti na Koroškem, kjer je bila 29. in 30. novembra v gosteh Narodnega sveta koroških Slovencev. Obisk, katerega glavna tema je bil problem preštevanja koroških Slovencev in samostojnega slovenskega šolskega okraja v naši deželi, je imel širok odmev tako v slovenskem kot v italijanskem tisku. Slovenska skupnost bo glede tega vprašanja sprožila vrsto akcij, ki naj v tem kočljivem trenutku dokažejo vsej javnosti težke boje, ki jih bijejo koroški Slovenci za svoj obstoj. V tem smislu je števerjanski občinski svet že izglasoval resolucijo, ki obsoja preštevanje manjšine na Koroškem.

V nadaljevanju se je deželno tajništvo Slovenske skupnosti razpravljalo o obisku, ki je predsednik deželnega odbora Comelli pravkar opravil v Sloveniji, kjer je bil gost Izvršnega sveta Slovenije. Slovenska skupnost sicer jemlje na znanje izjave predsednika Comellija, da bo dežela Furlanija — Julijska krajina «v okviru lastnih pristojnosti in s pomočjo zakonodajnih instrumentov konkretno uredila tista področja, ki so pomembna za ohranitev in okrepitev jezikovnega, narodnega in kulturnega bogastva narodnih manšin». Toda takšne in podobne izjave smo že večkrat in ob raznih priložnostih slišali. Slovenska skupnost ponovno ugotavlja, da ima dežela Furlanija - Julijska krajina možnosti in pristojnosti, da stvarno in učinkovito rešuje probleme slovenske narodne manjšine v deželi v duhu izvajanja ustavnih določil, deželnega statuta in mednarodnih sporazumov. Čas bi torej že bil, da se od abstraktnega formaliziranja raznih besed in načel takoj preide na konkretno reševanje slovenskih problemov v smislu globalne zaščite celotne slovenske narodne skupnosti v deželi. Deželnemu odboru ne manjka predlogov v tem oziru, naj mu je Slovenska skupnost že na prvi seji novega deželnega sveta predložila zakonski osnutek za globalnost v pravični zaščiti slovenske narodne skupnosti.

S tem v zvezi je deželno tajništvo Slovenske skupnosti poverilo naloge deželnemu tajniku, da pri predsedniku Comelliju posreduje za sestanek Slovenske skupnosti v zvezi s konkretnim izvajanjem nedavnega sporazuma med Italijo in Jugoslavijo.

Svoje globoke pomisleke in utemeljeno skrb pa je deželno tajništvo tudi izrazi-

lo glede bodoče industrijske cone na Krasu, saj bodo naši lastniki in kmetje zopet prisiljeni žrtvovati ogromno svojega zemeljskega bogastva. Na ta problem je deželna Slovenska skupnost opozorila tudi predsednika EGS Ortolija, ko se je mudil v naših krajih. Če bo industrijska cona na Krasu realizirana, bomo kot slovenska narodna skupnost ne samo ob gospodarsko izgubo, saj vemo, da nam nihče še ni plačal zemlje v njeni realni vrednosti, ampak bomo kot manjšina tudi ob nepopravljivo škodo, ki jo bomo pretrpeli z izgubo ogromnega dela svoje zemlje, za katero smo v svoji zgodovini doprinesli nemalo žrtev. Na kraju zasedanja je deželno tajništvo Slovenske skupnosti obravnavalo še vprašanja slovenske šole in je v tej zvezi z zadovoljstvom ugotovilo, kako so se pravzaprav vsi Slo-

venci, razen nekaterih majhnih izjem, spontano odločili za zahtevo po samostojnem slovenskem šolskem okraju. Vse slovenske organizacije in društva so se izrekla v tem smislu, prav tako nekateri občinski sveti, združenja staršev itd. Ugotovljeno je tudi bilo odločno in jasno stališče Slovenske skupnosti, ki se je na vseh forumih takoj zavzela za slovenski šolski okraj.

Deželno tajništvo je nato izreklo še svojo solidarnost dijakom, ki so pred tednom dni zasedli slovensko strokovno šolo v Trstu, ker je ta v nevzdržnem stanju in nikakor ne more jamčiti rednega pouka na kvalificirani ravni. O tem vprašanju je deželno tajništvo sklenilo intervenirati na pristojnih mestih, med drugim tudi z interpelacijo na odbor dežele Furlanije - Julijske krajine.

Prav tako se bo Slovenska skupnost odločno zavzela za takojšnjo rešitev vprašanja prevozov dijakov in delavcev na Goriškem.

In če bi se Jezus ne bil smel roditi?

(Nadaljevanje s 1. strani)

tisto, kar najbolj živo in usodno zadeva vso sedanjo in prihodnjo družbo? S tem ta socializem očitno razodeva, kako je izgubil izpred oči svoj nekdanji cilj — družbeno povezanost v eno samo celoto in odgovornost vseh za vsakogar — ali pa se je temu cilju zavestno odrekel, ker je podlegel skušnjavi potrošništva in oportunitizma, da bi si pridobil kot volivce tiste številne sebičneže, ki jim godi izključna pravica do lastnega trebuha, ker odpravlja vsako odgovornost do drugih. Tako imamo paradoks, da se je znašel socializem v svojem prilizovanju potrošnikom, v svojem ideološkem oportunitizmu, na isti liniji z najbolj zagrizenim in reakcionarnim liberalizmom.

Ali ima ženska res pravico, da svobodno odloča o življenju, ki vzklije v njenem trebuhu? Da ona odloča, kdaj postane tisto bitje človek in do kdaj je samo kepa mesa, ki jo lahko vrže proč, če hoče? Niti kmet niti biolog in kemik si ne bi drznili reči — saj se dobro zavedajo, kako bi bilo to zgrešeno in nesmiselno — da žito, ki ga posejejo, ni žito in ni živo, ali da preneha biti žito, ko začenja kliti v zemlji, in da je manj žito, kakor bo tisto, ki bo priklilo na dan ali tisto, ki bo dozorelo. Vedo, da obstajajo stopnje spreminjanja, toda žito je vedno isto. Prav tako se lahko reče za vsako drugo rastlino in sploh za vsa živa bitja, npr. za metulje ali žabe. Noben člen v verigi razvoja ni nekaj »drugega«, ampak samo ena izmed stopenj istega življenjskega ciklusa. Zakaj naj bi se ravno pri človeku ta cikel nekje pretrgal, ko človeško bitje baje ni več ali še ni človek. Tudi primitivne religije so imele nenamerno trošenje in izgubo moškega semena za velik greh, ker so se zavedale enotnosti vsega človeškega življenjskega ciklusa. Moderni svet je postal glede tega malomarnejši, ker v posameznem človeškem življenju ne vidi več tako velike dobrane, toda zavesti o celovitosti življenjskega ciklusa le ni izgubil. Ta zavest se je začela izgubljati šele v današnjem ča-

su, z miselnostjo potrošništva: da je trebuh samo zasebno sredstvo uživanja.

In če bi bila Marija splavila Jezusa, ko ga je nosila pod srcem? Danes bi na svetu ne bilo krščanstva, ljudje ne bi ničesar vedeli o Jezusu Kristusu, ne bi poznali Boga, samo ugibali bi o njem, ne bi poznali zapovedi o ljubezni do bližnjega in ne odgovornosti človeka do družbe in družbe do človeka. In tako verjetno tudi ne bi bilo socialistične ideje, saj se tudi res ni vkresala v svetu, ki ni doživel krščanstva. Izšla je lahko samo iz sveta, ki je bil oplojen s krščansko idejo o ljubezni do bližnjega. In če bi si bile ženske prejšnjih dob lastile izključno pravico do odločanja o svojem trebuhu, bi verjetno človeška zgodovina izgledala čisto drugače, mnogo bolj revno in svet bi bil morda še v stadiju barbarstva. Morda ne bi bilo ne Cezarja ne Avgusta, ne Karla Velikega ne Napoleona, ne Platona in ne sv. Avgušтина, ne Einsteina in ne Marxa, ne Dantega in ne Shakespeara, in tudi ne našega Prešerna. Ženske bi jih bile vrgle proč kot ničvredne, nezaželene kepice mesa.

Zato pomeni trkanje na pravico do lastnega trebuha strašen napuh sodobnega človeka, upor proti Bogu in naravi, zanikanje pameti in morale, logike in znanosti. Kdor noče novega življenja, naj ga ne seje in naj se ne igra z mogočnimi in skrivnostnimi silami stvarstva, naj jih ne ponižuje in podreja svoji nizkotni, potrošniški, podživalski sli. Dovolj ima na razpolago sredstev, da se izogne sejanju novega življenja brez poniževanja in razvrednotenja življenja in sebe samega. Naj ne izziva življenja, kajti uničenje človeškega življenja na tej naši Zemlji je danes v dosegi rok — dovolj je, da kak napol blazen diktator ali kak topoumen birokrat pritrsne na gumb — lahko, da nam je dopuščen le še omejen rok preizkušnje. Morda bo prišel trenutek kazni, in potem bo mogoče človeško življenje najredkejša in najbolj dragocena stvar na tistem, kar bo ostalo od sveta in civilizacij po atomski in kemični smrti.

V veliki dvorani teološke fakultete v Ljubljani je imel podpredsednik komisije SR Slovenije za odnose z verskimi skupnostmi Tone Poljšak predavanje o osnutku zakona slovenske republike o verskih skupnostih. Predavanju je prisostvovalo nad tristo profesorjev in študentov te fakultete in razvila se je živahna debata.

V Libanonu se nadaljuje strašna državljanska vojna med mohamedanskimi Druzi in krščanskimi Maroniti. Nujno se zdi mednarodno posredovanje in poseg sil Združenih narodov, ker Libanonci sami niso sposobni doseči

Prireditve ob 30-letnici obnove prosvetnega delovanja

V nedeljo popoldne se je še enkrat izkazala potreba po dvorani v Nabrežini. Domače društvo »Igo Gruden« je namreč imelo zaključno prireditev ob obletnici prosvetnega delovanja. Dvorana je bila nabito polna in mnogo ljudi je moralo ostati zunaj. Med gosti smo opazili konzula Renka, župana posl. Škerka, pokrajinskega svetovalec Brezgarja in Markovica ter še mnogo domačih političnih predstavnikov. V začetku je predsednik društva Stanko Devetak pozdravil prisotne in orisal prosvetno delovanje v Nabrežini, katerega začetek sega v leto 1869, ko je bila ustanovljena čitalnica. Kulturna dejavnost je bila zelo bogata, kot smo lahko videli tudi na starih fotografijah, ki so bile razstavljene cel prejšnji teden. Med fašizmom je tudi v Nabrežini zamrlo kulturno delovanje, ker so tedanji črni »camerati« zaprli vse slovenske ustanove. Edino v cerkvi se je ohranila slovenska pesem, ki je v težkih časih držala visoka zavest našega Kraševca. Po vojni, je dejal Devetak, je kulturna dejavnost spet bujno zaživela. Imeli smo pevske zборе, dramsko skupino, svojo dvorano, godbo, itd. Kmalu pa je tudi to zamrlo in ostala je le še godba. Pred 10 leti pa je skupina mladih navdušenih študentov ponovno pri-

jela za delo in postavila temelje sedanjemu delovanju, ki ga podpirajo domačini vseh ideoloških prepričanj. Tako je prav je poudaril predsednik, in tako mora ostati tudi v bodoče. Društvo je last vseh in vsi zavedni vaščani so dolžni, da ga ohranijo pri življenju!

Sledil je kulturni program, ki so ga pripravili izključno prebivalci te naše tako ogrožene občine. Prvi je nastopil pevski zbor »Kraški slavček«, ki ga vsi poznamo in ki je vedno na visoki ravni. Zapel je »Drežniško«, »Moj očka ima konjiča dva«, »V tistem gozdu« in »Bilečanko«. Sledile so recitacije in nastop na klavirju ter s harmoniko, kar so podali Terčeljeva, Milič na klavirju in harmoniki ter Cinzia Auber, Tatjana Rojc, Patricija Terčič, Verenka Terčelj, Nevo Radovič in Boris Devetak kot

recitatorji. Sledil je nastop dekliškega zбора, ki se je od lanskega leta ojačil in se tudi umetniško dvignil.

Domače društvo je nato nagradilo osnovnošolske otroke, ki so se udeležili slikarskega natečaja ter srednješolske dijakke, ki so sodelovali pri literarnem natečaju o domačem društvu. Nagrajeni so bili učenci Ivana Venier, Carmen Pieri, Gabrijela Caharija, Igor Svetlič, Niko Pertot, Peter Doljak in Pavel Terčon, ter III. razred srednje šole »Igo Gruden«.

Končno je nastopil domači moški zbor, ki je danes brez dvoma eden najkvalitetnejših zamejskih zborov. Pohvala gre v prvi vrsti domačemu dirigentu Radoviču, ki vodi tudi ostala zborja, kot tudi izredni požrtvovalnosti in resnosti pevcev, ki vsi trdo delajo, kljub temu pa redno vadijo. Nabrežinci so torej še enkrat dokazali ljubezen in kvaliteto kulturnega udejstvovanja, zato jim s samim predsednikom Devetekom zaželimo še obilo uspehov in vztrajnosti mimo vseh osebnih in strankarskih razlik!

nk

Ljubljanska TV o kongresu beneških izseljencev

V četrtek, 11. t.m., je ljubljanska televizija pokazala oddajo o drugem kongresu Zveze slovenskih izseljencev iz Benečije, ki je bil pred nedavnim v mestu Tamines v Belgiji. Ker se je kongresa udeležilo veliko število zastopnikov beneških izseljencev iz mnogih evropskih držav in iz same Beneške Slovenije in ker so na kongresu sprejeli pomembne sklepe, se nam zdi potrebno nekoliko več poročati o oddaji.

Kongresa se je udeležilo čez 400 emigrantov iz Evrope, poleg teh tudi predstavniki kulturnih društev iz Benečije in zastopniki deželne uprave Furlanije - Julijske krajine. Glavni referat je podal organizacijski tajnik zveze Dino del Medico, ki je tudi prebral sklepe kongresa. Na kratko jih lahko strnemo v naslednje zahteve: beneškim Slovencem je potrebno priznati nacionalne in socialne pravice, tamkajšnjim gorskim skupnostim bi morali omogočiti posebne prispevke, treba bi bilo misliti na vključitev slovenskega jezika v šole, organizirati tečaje materinega jezika in podpirati kulturne pobude beneških Slovencev.

Nerešeni sta vprašanji uporabe slovenščine v javnih uradih in slovenskih priimkih. Naj omenimo, da so bila izvajanja Dina del Medica kot tudi ostalih govornikov na kongresu v slovenščini.

Televizija je poleg samega kongresa pokazala tudi nekaj pogovorov z udeleženci kongresa, od katerih so nekateri govorili v lepi, skoraj knjižni slovenščini, nekateri pa v pojočem beneškem narečju. Morda se nekateri ne bodo več vrnili v Beneško Slovenijo, pri vseh pa je bilo občutiti željo, da bi beneški Slovenci končno lahko dobili del doma. Eden od govornikov je izrazil željo, da bi Kmečka zveza ustanovila patronat v Čedadu, ki bi skrbel za pomoč izseljencem — povratnikom.

Zanimiv je bil tudi pogovor v družini beneškega izseljenca, ki že vrsto let živi v Belgiji in si je tam postavil lastno kavarno ter ji dal ime »Matajur«. Oba starša sta brez strahu izjavila, da sta Slovenca in da bi svoje otroke, če bi imela možnost, pošiljala v slovensko šolo. Ob to izjavo naj navežemo besedo župana mesta Tamines na kongresu, ki je omenil, da so si italijanski izseljenci v Belgiji ponekod že izposlovali ure pouka v materinem jeziku in je zato pozval beneške Slovence, naj tudi oni zahtevajo od belgijskih oblasti pouk slovenskega jezika.

Oddaja je še enkrat nazorno opozorila na pojav, da si beneški Slovenci v tujem okolju, ki ni obremenjeno s preživelim nacionalizmom, upajo javno manifestirati svojo pripadnost k slovenskemu narodu, kar ima nedvomno ugodne posledice tudi za rast slovenske narodne zavesti v njihovi ožji domovini Beneški Sloveniji.

—o—

ČESTITAMO

Mladi par Desanka in Vojmir Tretjak v Trstu sta dobila hčerko prvorojenke, Tamaro. Srečnim staršem naše pristrane čestitke, mali pa voščimo veliko sreče na življenjski poti.

Uredništvo in uprava Novega lista

STARA NABREŽINA

PODELITEV NAGRAD MLADI ODER 75

Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice in Slovenska prosveta iz Trsta sta v ponedeljek izročili nagrade natečaja Mladi Oder 75, ki sta ga razpisali lani jeseni, da bi povečali zanimanje za amatersko gledališko dejavnost v zamejstvu. V preteklosti si je ta dejavnost pridobila veliko tradicijo, v zadnjih letih pa je bilo opaziti resno upadanje, ki je grozilo, da bodo naše gledališke skupine povsem odmrle. Namen natečaja obeh kulturno-prosvetnih organizacij je torej pospeševati gojitev slovenske besede na podeželskih odrih in spodbujati mladino k organizacijski dejavnosti. Natečaj je lepo uspel kljub številnim oviram, saj je bilo treba pobudo najprej popula-

rizariti. Izročenih je bilo osem nagrad in ena izredna.

Za najboljšo odrsko postavitev je dobilo nagrado PD Štandrež za igro »Trije angeli«, in Aleksij Pregarc, ki je isto igro režiral; nagrajeni so bili tudi Božidar Tabaj, Jordan Mučič in Marko Brajnik (PD Štandrež), Marijan Terpin (PD Sedej - Števerjan), Robert Beretta (Sedej), Mauro Cesari (Prosek - Kontovel), Marija Besednjak (Slovenski oder) in Slovenski oder skupinsko. Posebno nagrado za dolgoletno požrtvovalno delo pri prosvetnem društvu Prosek - Kontovel pa so izročili Marijanu Pertotu. Vsi nagrajenci so dobili lep sitotisk, delo Slikarja Edija Žerjale.

CECILIJANKA 1975

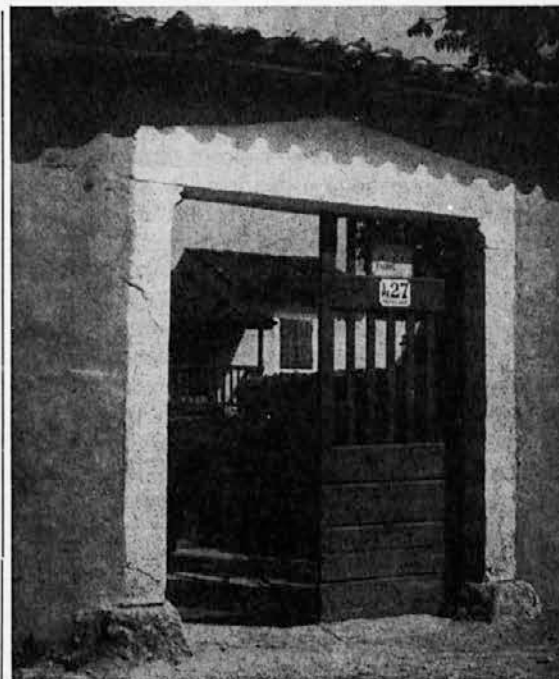
V soboto, 22., in v nedeljo, 23. novembra, je bila v Katoliškem domu v Gorici tradicionalna pevška revija »Cecilijanka 1975«, ki jo vsako leto prireja ZSKP. Na reviji nastopajo številni pevski zbori iz mesta in okolice, zato nam omogoča, da si ustvarimo pregled nad delovanjem in njihovo umetniško rastjo. »Cecilijanka« je včasih obsegala samo en dnevni nastop, sčasoma pa je število nastopajočih zborov raslo in tako že več let traja kar po dva dni.

Na prvem, sobotnem nastopu, je najprej zapel mešani cerkveni zbor Rupa - Peč pod vodstvom Zdravka Klanjščka, ki se nam je predstavil z mnogimi mladimi močmi. Sledil je moški zbor iz Štmavra, ki ga vodi Gabrijel Devetak, za njimi pa »Fantje izpod Grmade« z dirigentom Ivom Kraljem. Tone Kostnapfel je vodil mešani cerkveni pevski zbor iz Zgonika, Lojzka Bratuž pa je dirigirala in spremljala na klavir dekliški zbor Marijine družbe iz Gorice. Večer je zaključil moški zbor prosvetnega društva »Jezero« iz Doberdoba, ki ga vodi Silvan Križmančič.

Že v soboto zvečer je bila dvorana skoraj polna, še več ljudi pa je prišlo v nedeljo popoldne. Peli so mešani cerkveni pevski zbor iz Podgore pod vodstvom Hermana Srebrniča, isti dirigent je vodil tudi mešani zbor SKPD »F.B. Sedej« iz Števerjana. Zdravko Klanjšček pa je dirigiral moškemu zboru »Krmín - Plešivo«. Nastopili so tudi mešani zbor iz Štandreža pod vodstvom Iva Bolčina, cerkveni pevski zbor iz Doberdoba, ki ga vodi Karlo Lavrenčič, mešani pevski zbor »Lojze Bratuž« iz Gorice (dirigent Stanke Jeričič) in moški zbor »Mirko Filej« iz Gorice, ki ga vodi Zdravko Klanjšček. Iz Škedenja je prišel cerkveni mešani pevski zbor (vodi ga Dušan Jakomin), nastopil je tudi mešani zbor iz Lješe v Beneški Sloveniji pod vodstvom Antona Qualizza, letošnje »Cecilijanke« pa se je udeležil tudi cerkveni zbor iz Dreznice (di-

rigent Alojzij Rakušček), tako da je bila zastopana vsa Primorska od Julijskih Alp na severu do morja na južni strani in do Nadiže na zahodni strani, kot je poudaril tudi napovedovalec prireditve.

Ni namen tega sestavka, da bi ocenjevali dosežke posameznih zborov, vendar se nam zdi potrebno poudariti nastop nekaterih, tako predvsem obeh goriških, »Lojze Bratuž« in »Mirko Fiej« v nedeljo, in moškega zbora PD »Jezero« iz Doberdoba v soboto. Pohvaliti je potrebno tudi prizadevnost dveh dirigentov, Srebrniča in Klanjščka, ki sta se predstavila kar z dvema ali celo s tremi pevskimi zbori, saj vsi vemo, kakšen trud zahteva ta zvrst kulturne dejavnosti. Naj še omenimo, da je letošnja »Cecilijanka« bila posvečena spominu goriškega skladatelja Emila Komela, ki se je rodil pred sto leti, umrl pa je leta 1960 v Gorici, zato so nekateri zbori uvrstili v spored njegove skladbe.

MOTIV IZ PADRIČ

Natečaj za ljudska stanovanja v Števerjanu

Goriški zavod za ljudske hiše je razpisal natečaj za podelitev štirih stanovanj, ki so zgrajena v Števerjanu in bodo kmalu vseljiva. Natečaja se lahko udeležijo tisti, ki imajo stalno bivališče oziroma delovno mesto v števerjanski občini in katerih skupni družinski dohodek ne presega 5 milijonov lir. Prošnje in potrebno dokumentacijo je potrebno poslati števerjanskemu županstvu in ustanovi IACP v Gorici, Ulica Pitteri 4, najkasneje do 9. februarja 1976. V poštev bodo prišle tiste prošnje, ki bodo

do omenjenega datuma imenovanim uradom tudi izročene. Interesenti lahko dobijo podrobnejša pojasnila na števerjanskem županstvu ali v pisarni IACP v Gorici. Pisarna IACP je odprta vsak delavnik, razen sobot, od 10. do 12.30.

—o—

ODSEL JE ZAVEDEN KOROŠKI DUHOVNIK

S Koroškega je prišla vest, da je na Dekšah umrl tamkajšnji dolgoletni župnik Ignac Muri. Pokojnik se je rodil na Jezerskem pred 85 leti, gimnazijo je obiskoval v Kranju, bogoslovje pa v Celovcu. Služboval je v Ravnah na Koroškem, Pliberku, Ločah in Borovljah, v Bilčovsu, Gorenčah v Podjuni in končno 29 let na Djekšah med Borovljani. Znano je, da je gorska vas Djekše najsevernejše slovensko naselje na slovenskem etničnem ozemlju. Če je do danes ohranila slovenski značaj, je v veliki meri zasluga prav pok. župnika Murija, ki je v tej vasi, kjer tako kot drugod ne manjka odpadnikov in nasprotnikov Slovencev, veljal za enega od stebrov slovenstva. Redno je dopisoval v slovenske liste in drugim celo sam plačeval naročnino zanje, udeleževal se je vseh važnejših kulturnih prireditvev koroških Slovencev, podpiral je slovenske redovnice na Koroškem.

Na pogrebu je govoril prošt Franc Brumnik iz Dobrle vasi, mašo zadošnico je daroval prelat Zechner iz Celovca, pogrebni obred pa je vodil celovski škof Köstner.

—o—

Skupina nekdanjih dijakov klasičnega liceja v Gorici se je ob desetletnici smrti pok. Milana Bekarja zavzela, da bi ohranili njegov grob na goriškem pokopališču. Za odkup parcele so potrebna denarna sredstva, zato naj tisti, ki želijo pri tem pomagati, izročijo svoj dar blagajniku Kmečke banke v Gorici.

V kratkem bo v Gorici izšel Trinkov koledar, ki ga je dolga leta požrtvovalno urejeval pok. prof. Rado Bednarik.

KD in slovenski prosvetarji

V Vidmu je bilo v torek 16. decembra 1975 srečanje med delegacijami Zveze slovenske katoliške prosvete iz Gorice in Slovenske prosvete iz Trsta ter deželnega vodstva Krščanske demokracije. Krščanskodemokratsko delegacijo je vodil deželni tajnik Tonutti, poleg njega pa so bili še predsednik deželnega odbora Comelli, načelnik krščanskodemokratske skupine v deželnem svetu Rigutto, odbornik Coloni in tržaški pokrajinski tajnik Rinaldi. Slovensko delegacijo so sestavljali Humar, Terpin in Pavlin za Gorico ter Maver in Pahor za Trst. Odposlanstvo je spremljal in predstavil deželni svetovalec Drago Štoka.

Ta sestanek je spadal v okvir posvetovanj med političnimi, sindikalnimi in kulturnimi silami v deželi za rešitev krize deželnega odbora. Slovenska kulturna delegacija je prikazala splošna pereča vprašanja na kulturno-prosvetnem področju s posebnim ozirom na samostojni šolski okraj, ustanovitvev slovenskih televizijskih oddaj

in reformo Radia, pomoč slovenskim šolam zaradi dvojezičnega poslovanja ter na pripomočke splošnega kulturnega razvoja. Med plodnimi razgovori je prišla do izraza soglasnost glede pomembnosti kulturno-prosvetnih vprašanj za razvoj slovenske skupnosti. V zvezi s šolskimi okraji se je krščanskodemokratsko vodstvo strinjalo s potrebo po zagotovitvi maksimalne možne avtonomije slovenskemu šolstvu. Glede vprašanja slovenske televizije pa so bili slovenski predstavniki obveščeni, da se v smislu reforme radiotelevizijske ustanove pripravlja dodatna konvencija glede eksperimentalnih oddaj televizije v slovenščini.

Posebej je bil na videmskem sestanku med deželnim vodstvom KD in ZSKP ter SP govor o uvedbi pouka v slovenščini v Slovenski Benečiji. Predsednik Comelli in odbornik Coloni pa sta poročala o nekaterih vidikih sporazuma med Italijo in Jugoslavijo in o obisku deželnega odbora v SR Sloveniji.

LIK JOSIPA VIDMARJA

Po Kocbeku in Kidriču je bilo petkovo predavanje Tarasa Kermaunerja v Kulturnem domu v Trstu v nekem smislu nadaljevanje njegovega obračuna s svojimi duhovnimi očeti. Povod za to je bilo praznovanje 80-letnice Josipa Vidmarja, ki pa, vsaj sodeč po priložnostnih člankih, ki so izšli v Sloveniji, ni prineslo kakih osebnostnih soočenj z jubilarantom. Delovanje častiljivega, a nikakor starčevsko nemočnega Josipa Vidmarja, je Kermauner razdelil v štiri obdobja. Začel je s tretjim in četrtim, to je z medvojnimi in povojnimi obdobjem, končal pa s prvima dvema, to je z začetkom in hkrati vrhom Vidmarjevega snovanja. Kljub nesoglasju in zameri ni bil predavatelj do jubilaranta enostranski in v vsem odklonilen, saj mu ni odrekal zaslug med vojno (Vidmarjevo tretje obdobje), ko se je vedno bolj približeval komunistom (več njim kot komunistu) in sicer zato, ker je v njih zaslužil socialno moč in akcijo, zmo-

vzvišenosti. Tudi iz srečanj z njim po vojni ga ima v spominu kot razumevaločega, širokogrudnega do idej njega in njegovih sovrstnikov (Tit Vidmar, Primož Kozak, Dominik Smole). Tedaj je bil prav Josip Vidmar najbolj zaslužen, da je takratne mlade literature in intelektualce odvrnil od socialističnega realizma, da je zasejal v njih dvome v vsakršen pozitivizem, da jih je učil, kako naj se posmehujejo skojevskim preprostežem. Vidmarjeva velika zasluga v povojnih letih je bila, da se je odločno postavil po robu ždanovščini in torej staliniзму v kulturi. V polemiki z Zihlerom se je zavzel za čustva in fantazijo zoper ideologijo. Njegovo stališče ni pomenilo samo estetske zmage, ampak hkrati tudi usmeritev literarno-kulturnega razvoja na Slovenskem. Vidmar se sicer nikoli ni opredelil za mlade, a z njimi je sodeloval, celo s takrat najbolj bojovito revijo *Perspektive*. Ko so se *Perspektive* zapletle v spor z oblastjo, se je Vidmar, ki se je nekako (če pustimo ob strani literarno-kritični obračun s Kocbekom) skušal ohraniti vmes in je torej sodeloval z obema stranema, od njih silovito odvrnil in s tem praktično opustil stike z mladimi rodovi in sodobnimi težnjami v umetnosti. Od tedaj naprej se začelja njegovo četrto, za Kermaunerja hudo zoprno obdobje, ki traja še danes. Obdobje sovpada tudi z njegovim predsejovanjem Slovenski akademiji za znanost in umetnost. Od takrat živi Vidmar v drži moralno čistega in jasnega ter pravičnega Razsodnika, ne meneč se za to, ali je človeku sploh dano biti zares pravičen in objektivni. Zadnje Vidmarjevo obdobje je za Kermaunerja zato tudi neustvarjalno, nihilistično, izdajstvo nad intelektualstvom, ki išče, sprašuje, dvomi, spreminja, išče svobodo, izdaja torej vsega tistega (kar je Vidmar bil v svojem začetku in ustvarjalnem vrhu v dvajsetih letih. Vidmar je avtonomni položaj prosto stoječega, do vsega kritičnega intelektualca zapustil in ne kaže — primer julijskega obračuna s Kocbekom —, da

bi se hotel sploh še kdaj vanj vrniti. Vidmarjevo delovanje si je Kermauner skušal razložiti kot poskus uresničevanja čezčloveka, zato ni hotel Vidmar pristati na svojo izrinjenost na rob, zato njegova težnja biti na površju, nadomestitev intelektualnega razcepa z monolitnostjo, samote z voditeljstvom, socialne nemoči s socialno-moralno močjo. Toda ne iz kake banalne koristiljubnosti, pač pa iz razlogov, ki izvirajo globoko iz njegove duhovne narave. Vidmar torej kot zagovornik čezčloveka, nemočen, a poveljujoč moč, z voljo, da do zadnjega obvlada oder slovenske kulturne politike. To še ne pomeni, je sklenil Kermauner svoje predavanje, da mu gre odrekati veličine.

Vladimir Vremec

Op.: Kritiki p.g.-ja v nedeljskem Primorskem dnevniku na rob sledeče: res, da ni bilo na Kermaunerjevem predavanju v organizaciji Kulturnega združenja »Most« veliko poslušalcev, a ni jih bilo dosti manj kot na Koroškem večeru, ki ga je dan kasneje organizirala z velikim propagandnim naporom SPZ. Povrh je literarni večer sledil otvoritvi likovne razstave.

—o—

SLIKARSKA RAZSTAVA V ŠKEDNJU

V četrtek, 18. t.m. zvečer so odprli v društvenih prostorih prosvetnega društva »Ivan Grbec« v Škedenju (Škedenjska ul. 122/1) slikarsko razstavo, na kateri razstavljajo svoja dela umetniki Grimalda, Kravos, Švara, Vecchiet in Volk. Odprta bo do 8. januarja od 10 - 14. ure. Pri odprtju razstave je govoril pesnik Miroslav Košuta, predvajali pa so tudi film o teh umetnikih, ki ga je posnel Aljoša Žerjal.

Ob odprtju razstave so predstavili mapo, izdano za 30. obletnico osvoboditve. Mapa je tiskana v sititisku v 50 izvodih. Vsebuje 5 grafik, poezijo Miroslava Košute in uvodno besedo Mare Debeljuh. Cena je namenoma nizka, 50.000 lir, dostopna širšemu krogu odjemalcev; izkupiček prodaje je namenjen skladu za postavitev padlim Škedenjcem v narodno osvobodilni vojni.

BOŽIČNI KONCERT V PODLONJERJU

Ob prvi obletnici nove cerkve v Podlonjerju prirejajo božični koncert. V nedeljo, 28. decembra, nastopi v tem našem kraju cerkveni zbor iz Škedenja. Pod vodstvom dirigenta Dušana Jakomina bo izvajal daljši spored božičnih pesmi. Začetek ob 16. uri. V Podlonjer vozi avtobus štev. 35.

žnost spremeniti besede v dejanja. Takrat je Vidmar poosebljal in zastopal evropsko kulturo in jo branil pred izrastki dogmatično zarobljenega vzhodnjaštva. V spominu ga ima Kermauner, prek prijateljstva z njegovim sinom Titom, iz dobe ustanavljanja OF, kot privlačno osebo, brez današnje

OBČNI ZBOR SKK

V soboto 13. decembra smo v prostorih Slovenskega kulturnega kluba imeli letni občni zbor, ki je tako potekal:

Uvodni govor je imela predsednica Marija Breclj, ki je nakazala težave, s katerimi se je odbor srečaval v teku leta. Sledilo je kratko tajniško poročilo, v katerem je Veronika Breclj orisala delovanje SKK. Nato je Marija Besednjak prebrala blagajniško poročilo. Maja in Barbara Lapornik sta nam na kratko prikazali, zakaj je prvič v zgodovini kluba prišlo do izobčenja nekaterih članov, ki se s svojim obnašanjem ni so skladali z nekaterimi točkami statuta.

Sledile so volitve, izvoljeni so bili:

Predsednik: Robi Šturman

Podpredsednik: Maja Lapornik

Tajnika: Marija Besednjak

in Marjan Breclj

Revizor: Tomaž Simčič

Blagajničarka: Anka Peterlin

Ostali odborniki: Aleksander Pertot, Eva Fičur, Miriam Korsič, Rudi Košuta in Marko Jevnikar.

Vsem novim odbornikom želi bivši odbor SKK veliko uspeha v bodočem delu.

V soboto 29. t.m. bodo imeli razgovor s predstavniki dijakov slovenskega oddelka strokovne šole Galvani.

Vabljeni vsi! Vstop prost!

Slovenske božične pesmi na plošči

Ansambel »Consortium musicum« iz Ljubljane, ki je pred nedavnim gostoval v Gorici, je izdal ob letošnjem božiču že drugo gramofonsko ploščo s starimi slovenskimi božičnimi pesmimi iz prejšnjega stoletja. Plošča je del zbirke »Musica sacra slovenica«, v kateri je doslej izšlo več plošč s slovenskimi nabožnimi pesmimi raznih obdobj cerkvenega leta.

Za najnovejšo in tudi prejšnjo ploščo z božičnimi pesmimi je značilno, da se je dirigent dr. Mirko Cuderman, po svoji izobrazbi tudi muzikolog, odločil za izvedbo v izvorni obliki, ne pa za novejšo priredbo iz tega stoletja, ki jih običajno slišimo v naših cerkvah. Tako nam sicer znane skladbe zazvenijo v nekoliko drugačni, včasih kar poskočni in na valček spominjajoči obliki, kar jih približa značaju ljudske pesmi, na katero so se starejši slovenski cerkveni skladatelji radi naslanjali. Posebno zanimive so orgelske predigre in medigre pri posameznih pesmih, ki zvenijo kot kakšna ljudska instrumentalna skupina. Ob teh značilnostih se še bolj zavedamo, da je cecilijansko gibanje, ki je sicer prispevalo h kvalitetni rasti

slovenske umetne nabožne pesmi, napravilo tudi veliko škode, ko se je tako trdovratno borilo proti ljudskim pesmim v cerkvi, češ da so preveč vesele in poskočne in da zato ne ustrezajo značaju prave cerkvene glasbe. Ansambel »Consortium musicum« je z izdajo obeh dosedanjih plošč z božičnimi pesmimi opravil zato tudi pomembno kulturno poslanstvo, saj je otel pozabe zanimivo obdobje slovenske cerkvene glasbe, jo populariziral in na ta način nakazal pot tudi sedanjim cerkvenim pevskim zborom.

Najnovejša božična plošča ansambla »Consortium musicum« vsebuje skupno enajst pesmi, ki so jih napisali skladatelji Levčičnik, Hribar, Vavken, Cvek, Zupan in dva neznana skladatelja. Na koncu je dodana še Gruberjeva »Sveta noč«. Pesmi so bile posnete v trnovski cerkvi v Ljubljani septembra letos, na orgle pa spremlja pevec Tomaž Negode. Naslovno stran plošče krasi reprodukcija slike Matija Plainerja z naslovom »Poklon treh kraljev«, ki je nastala leta 1605 in visi v župni cerkvi v Petrovčah pri Celju. Plošča je vsekakor primer-no darilo za bližnje božične praznike.

Knjižni dar Goriške Mohorjeve družbe

Te dni so izšle knjige Goriške Mohorjeve družbe za leto 1976. Najobsežnejši je koledar, ki vsako leto pomeni nekakšno zrcalo prosvetnega in sploh javnega življenja v slovenskem zamejstvu in Italiji, še posebej na Goriškem. Koledar je opremljen in izdelan znamenja za posamezne mesece Edi Žerjal, v zaglavju vsakega meseca pa so poleg tega objavljene še fotografije nekaterih kraljevih slikarjev v primorskih cerkvah, ki jih je posnel Sergij Pahor.

Prvi članek v koledarju je politične vsebine in opisuje spremembe na Goriškem v letošnji pomladi, ko je bila razpuščena Slovenska demokratska zveza in je bila tudi v tej pokrajini po tržaškem vzgledu ustanovljena Slovenska skupnost. Dokumentarno vrednost ima prispevek »Sprememba na tržaškem škofijskem sedežu«, v katerem je objavljen govor, ki ga je imel msgr. Cocolin v Trstu ob prevzemu dolžnosti apostolskega administratorja tržaške škofije, zatem pa še izvajanja nekdanjega tržaškega škofa msgr. Santina ob slovesu od slovenskih vernikov v rojanski cerkvi julija letos. Martin Jevnikar se v rubriki »Iz kulturne zakladnice« spominja obletnic raznih osebnosti predvsem iz slovenske kulturne zgodovine, tako npr. 200-letnice rojstva Matevža Ravnikarja, ki je bil med leti 1830 - 1845 tržaški škof, 100-letnice smrti goriškega politika Karla Lavriča, krajši prispevki so posvečeni tudi lani umrli pisateljici Mariji Kmetovi, skladatelju Karlu Pahorju, literarnemu zgodovinarju Francetu Koblarju, pesniku in literarnemu zgodovinarju Janku Glazerju, filozofu Francetu Veburu, kiparju Borisu Kalinu, zgodovinarju Dušanu Kermavnerju in drugim. Dušan Jakomin objavlja kroniko z dveh proslav ob tridesetletnici osvoboditve, ki so ju priredili Slovenci 25. aprila 1975 v Gonarsu in 8. junija 1975 v Rižarni. Ferdinand Kolednik piše o nekaterih prevodih knjig Goriške Mohorjeve družbe v tuje jezike in nas tako seznanja z novimi dejstvi v zvezi s širjenjem slovenske kulture tudi na tuja jezikovna področja. Mirko Mazora nas opozarja na 70-letnico Gregorčičeve smrti, ki jo bomo obhajali prihodnje leto, Angel Kosmač pa nas seznaja z delovanjem škofijskega konvikta, malega semenišča, ki je delovalo v Trstu med leti 1883 - 1913 in je imela važno vlogo tudi pri vzgoji bodočih slovenskih in hrvaških duhovnikov.

Koledar objavlja vrsto spominskih člankov, ki so posvečeni naslednjim možem, pomembnim za slovensko in še posebej primorsko zgodovino: mskr. Albin Kjuder, msgr. Leopold Cigoj, lani umrl dr. Alfonz Cuk, glasbenik Emil Komel, dr. Anton Breclj, dr. Henrik Tuma, Dr. Rudolf Klinec v daljšem članku podrobno opisuje življenjsko pot letos umrlega dr. Rada Bednarika, dolgoletnega sodelavca našega lista, koledar se spominja tudi časnikarja Dušana Černeta, ki je umrl letos spomladi.

Predalec bi nas zavedlo, če bi omenjali prav vse članke, zato naj opozorimo le še na nekatere. Za slovensko literarno zgodovino je pomembna objava korespondence med Bevkom in Finžgarjem in objava pisma, ki sta jih Finžgar in Pogačnik, urednika Mladike, pošiljala Bevku. Jožko Kragelj nadaljuje z objavo beležnice Vinka Vodopivca, Anton Prinčič pa piše o neustrašnem vojaku Josipu Tomšiču, ki je umrl januarja leta 1916 pred rojstno hišo v Boškinih pri Zagorju, ko je kot avstrijski vojak branil po naključju prav lastno hišo pred italijanskimi napadalci. Pretežna večina člankov

v koledarju je zgodovinske narave, v njem pa sodeluje tudi nekaj mlajših avtorjev, ki se dotikajo v glavnem sodobne tematike, tako Bernard Špacapan, ki piše o psihiatriji v Gorici. K. Mučič o radioamaterjih, Harjet Dornik pa o kulturno-prosvetni dejavnosti v Ukvah, kjer imajo svoje društvo »Planinka« in izdajajo v okviru župnije v slovenščini in italijanščini pisan list »Ukve«. Naj na koncu omenimo še vsakoletni pregled prosvetne dejavnosti katoliško usmerjenih društev na Goriškem in Tržaškem.

Koledarju so dodane še tri knjige. Jožko Kragelj je napisal zbirko novel z naslovom »Moja Tolminska«, ki pomenijo pisateljev knjižni prvenec izvirne proze. V črticah se odraža predvsem avtorjevo doživljanje rodne Tolminske v otroških letih (rojen je na Modrejcah pri Mostu na Soči 4. februarja 1919), zelo posrečeno pa jih je opremil z risbami pok. Tone Kralj, kar je menda njegovo poslednje ilustratorsko delo. Mohorjevi bralci bodo gotovo z zanimanjem prebrali tudi drugi del knjige Andreja Kobala »Svetovni popotnik pripoveduje«. Ker je tiskanje takih del, kot je »Primorski slovenski biografski leksikon«, zelo zahtevno, se je izdaja drugega snopiča zavlekla, zato ga bodo udje dobili nekoliko kasneje. Cena celotne zbirke Goriške Mohorjeve družbe je 3000 lir, dobi pa se v slovenskih knjigarnah v Gorici in Trstu. Goriške Mohorjeve knjige je skrbno natisnila tiskarna Budin v Gorici.

Vsakoletni izid Mohorjevih knjig je za Goriško pomemben kulturni dogodek, saj se na ta način tudi ta slovenska pokrajina na samem zahodnem robu slovenskega narodnega ozemlja na izvirni način vključuje v splošno slovensko literarno oziroma kulturno snovanje.

—o—

ZA SAMOSTOJNI ŠOLSKI OKRAJ

Člani zavodskega sveta državne srednje šole Fran Levstik, zbrani na seji dne 12. decembra 1975, soglasno zahtevajo, da se ustanovi samostojni slovenski šolski okraj. Zahteva po ustanovitvi samostojnega slovenskega šolskega okraja izhaja iz naravne potrebe slovenske šole, da se samostojno jezikovno in kulturno razvija, ter iz vsebine pooblaščenih odlokov, ki poudarjajo nujnost, da se šola poveže s svojim domačim kulturnim in gospodarskim okoljem. V prepričanju, da tolmačijo želje in zahteve vsega šolskega prebivalstva srednje šole Fran Levstik, zahtevajo člani zavodskega sveta omenjene šole, da deželna uprava upošteva zahteve in potrebe slovenske šole po lastni kulturni samostojnosti in ustanovi slovenski šolski okraj.

—o—

Na Hrvaškem so počastili 400-letnico rojstva pisca prve slovnice hrvatskega jezika (izšla je leta 1604 v Rimu) Bartola Kašića. Glavna slovesnost je bila na njegovem rojstnem otoku Pagu. Kašić je tudi prvi prevedel celo sveto pismo v hrvaški jezik. Bil je jezuit.

Izšla je nova številka »Zaliva«

Nova, 50. in 51. številka revije »Zaliv« je bila od slovenske tržaške javnosti težko pričakovana.

Boris Pahor in Alojz Rebula sta objavila v njej uvodnik z naslovom »Po nevihti«, ki obsega celih 10 strani in na čelo katerega sta postavila 19. člen Splošne deklaracije Združenih narodov o človeških pravicah, ki se glasi: »Vsak ima pravico do svobode misli in besede: ta pravica obsega pravico, da nihče ne sme biti nadlegovan zaradi svojega mišljenja, in pravico, da vsak lahko išče, sprejema in širi sporočila in ideje s kakršnimkoli sredstvi in ne glede na meje.«

Na uvodnem mestu pa prinaša revija članek »Ob obletnici osvoboditve«, ki ga lahko smatramo za uredniški uvodnik. V njem piše med drugim: »Nobenega smisla namreč nima jo proslave na čast osvoboditve izpod ene diktature, če naj take slovesnosti opravljamo ob taktirki totalitarnih akterjev.«

Zvonko Prelog je objavil v tej številki prvo polovico eseja »Ustvarjanje je svoboda«, ki se bo končal v prihodnji številki, v katerem se dotika zelo aktualnih problemov slovenskega narodnega obstoja, čeprav le bolj z moralnega in teoretičnega kot pa s političnega, oziroma praktičnega stališča. Tako piše med drugim: »Majhnost naroda, kot je slovenski, je samo po sebi le za površne oči izvirni greh naše ogoženosti, toda ker je gola količina, številčnost pač najotipljivejši, preproščini najbližji vidik neke moči ali nemoči, se naša majhnost naravnost ponuja za porabno vlogo izvirnega greha te vrste, za tisto, ki kliče po rešitelju od drugod, iz nekega velikega okrilja nove obljubljene dežele. Samo lovci na ljudi s svojim nezgrešljivim šestim čutom, s katerim v hipu zaznajo

dražljivi vonj naših slabosti, samo ti lahko vedo, kako zna biti psihoza ogoženosti porabna, kako je moč iz njene bolečine izvabiti bes in kako je samousmerjena zaradi svojega skrivnega hrepenenja po svojem nasprotju, po brutalni sili, sprejemljiva za nasilje nad svobodo.

Igor Mislje nadaljuje svojo obširno razpravo »Fiziognomija totalitarizma«. Jasminka pa objavlja v tej številki nadaljevanje svojih kratkih novel »Magnetofonski trak«. Sindikalist Boris Gombač piše o Zvezi slovenskih delavcev, ki je v načrtu, medtem ko Boro Ban začenja enajsto poglavje svojega romana »Moč v belem«. Odličen je esej »Cankar kot nacionalni ideolog«, v katerem avtor Ferdo Kos zavrača tendenčno prikazovanje Cankarjeve politične dejavnosti kot pripravljanje današnje jugoslovanske federacije. Avtor, ki se je podpisal z J.S., pa razpravlja v eseju »Narod, naivnost in anarhija« o našem gledanju na narodno zgodovino.

Boris Pahor je objavil več strani zapiskov »Iz dnevnika«, medtem ko je prispeval Matija Ribič razmišljanje idejno-političnega značaja »Zdravo, tovariši!« s podnaslovom »Izpričevalo tridesetletja«. Aktualen je tudi Jošt Žabkar s spisom »Fragmenti o tem, kaj je pisal evropski tisk o Edvardu Kocbeku. Objavljeno je tudi odprto pismo Borisa Pahorja slikarju Lojzetu Spacalu.

Kar pa zadeva poezijo, jo zastopa v tej številki Irena Žerjal s ciklusom dobrih pesmi. Marija Kacin pa je prevedla esej »O filozofiji jezikov«, ki ga je napisal Melchiorre Cesarotti.

Tako je tudi ta številka »Zaliva« resnično zanimiva in aktualna. Iz nje diha naša resničnost. »Zaliv« je ena tistih revij, ki orjejo globoko, in njihovo pluzno železo brezobzirno spravlja na dan skrite probleme.

Lev Detela:

Trije modri častijo Jezusa

Sredi neke temne in vetrovne noči so imeli trije modri privid; podoba je bila, kot da se je pretrgalo nebo, za trenutek je mesečina zavalovila po stenah sobe in slišali so lahno trkanje na vrata. Ko so jih odprli, jih je sprva obdajala tema. Veter je bučal okoli hiše, svečo je na pragu upihnilo, in vendar, modrim se je zdelo, da vidijo pred seboj obraz otroka, nežen in spokojen. In zdelo se jim je, da slišijo glas, ki jim veleval: »Pojdite na pot. Pridite in spoznajte me!«

Tako so modri stali na hišnih pragih, vsak v svoji deželi, vsak v svoji hiši, vsak v svojem življenju, ki je delo in trpljenje. In obdajala jih je tema in nikjer ni bilo obraza otroka in nikjer ni bilo skrivnostnega glasu, ki neizogibno veleval.

Modri so stali in strmeli v temo. Čudili so se in prisluškovali. Kljub nočni temi in tišini je v njihovi notranjosti zvonil glas, ki ni glas, in videli so otrokov obraz, ki ni obraz.

Zjutraj so se odpravili na pot. Šli so čez puščave in preko visokih gorovij, prebrodili so reke, se prebili skozi gozdove, utrujeni so hodili preko travnikov in žitnih polj.

Zima je bila, ko so prišli v nepoznani kraj. Veter je zavijal okoli voglov, s streh so visele ledene sveče, vendar jih ni zeblo.

Svetloba je bila v treh modrih, čutili so, da so prišli na cilj potovanja, upali so, da bodo zagledali otrokov nežni in spokojni obraz.

Kraj je bil velik. Ko že niso vedeli več, kam bi se naj obrnili, jih je prešinila neznana slutnja. Čutili so ulico in hišo, kamor so bili namenjeni, prešinjala jih je nerazumljiva sila, ki jih je vodila na kraj, kamor so morali priti.

Ulica, po kateri so zdaj hodili, je bila karseda revna. Po njej so hitele blede, siromašne ženske in raztreseni, umazani otroci. Koraki so se trem popotnikom ustavili pred neznatno zgradbo, umazano od dežja, vetra in starosti. Vendar so se vrata v hišo odprla sama, ne da bi jih kdorkoli odprl, in stopali so čez zapuščeno dvorišče v skromen, mrzel hlevček.

Tu je na slami ležala neka žena in v naročju zibala otroka. Trije modri so gledali in spoznali obraz nežnega in spokojnega otroka, ki so ga že videli, ne da bi ga videli, v temni vetrovni noči preden so se podali na pot.

Sedaj so modri poklekili v hlevu na mrzlo prst in govorili so v jeziku tistega kraja, čeprav niso še nikoli govorili na način, ki je tamkaj vladal. Slapovje še nekoliko preje nerazumljivih besed je bilo v njih, niso se mu mogli ubraniti, v njih je gorela skrivnostna sila, vse so razumeli in vse so videli.

(nadaljevanje na 9. strani)

Rado Bednarik: Božična legenda

Hudo dolgo je že od tega, kar so hodili po svetu Gospod, sveti Peter in Juda. Zeblo jih je, noč je legla že na zemljo. Zverji so tulile, da je šlo skozi mozeg. Peter je u-lomil debelo gorjačo. Juda je pa pobral težek kamen. Po redkih kočah naokrog je še svetila luč. Družine so bile zbrane okrog ognjišč. V dolini je zvonilo in naznanjalo sveti božični praznik.

Trije sveti popotniki so prišli do prve hiše in so upali, da dobe topel kot in malo večerje.

Ljudje pa jim niso hoteli odpreti vrat. Svetega Petra je pograbila taka jeza, da je hotel že udariti z gorjačo po durih. Gospod pa je dejal: »Potrpita, če še ne zmenejo se za nas lačne in v snegu premrle.«

Šli so dalje in so prišli do obcestne krčme.

»Vstopimo,« je rekel Gospod, »morda so še poštene ljudje na svetu.«

»Toda, saj nimamo denarja. Juda morda ima še nekaj v malhi.«

»Samo en denar,« je jezno odgovoril Judež.

»Daj ga,« poprosi Gospod, »vsaj tistega, čeprav je vedel, da laže in da ima dva.«

»Dobra žena,« so poprosili, ko so vstopili, »polni mraza in lakote smo. V kot bi se stisnili in bržkone je tudi od kosila kaj ostalo?«

»Kako naj vam kaj dam, ko so nocoj za sveti večer že vse božični koledniki pospra-

vili. Če bi pa plačali bi vam mogoče petelina spekla.«

Judež se je popraskal za ušesi in je po-tehtal petelina. »Ej, suh je, zame bi ga bilo še dovolj, za vse tri pa...«

Gospod je pomislil na tisti sveti večer, ko sta njegov Oče in Mati iskala prenočišče v Betlehemu, a sta našla trda srca.

»Speci petelina za ta denar, morda se bo našla tudi skorja kruha. Mi bomo legli na peč, dokler ne bo petelin spečen. Snel del ga bo pa tisti izmed nas, ki bo imel najlepše sanje.«

Čez eno uro je Gospod poklical: »Vstani! Kaj si sanjal, Peter?«

»Sanjalo se mi je, da sem imel ključke od skednjeve polnih žita in do tvoje ljubezni, Gospod, in da sem ti zato služil.«

»Dobro, ti boš moj pastir! Meni se je pa sanjalo, da sem se vrnil k Očetu, ker na svetu ne bo več nadlog in hudobije. Kaj se je pa tebi sanjalo?« je vprašal Juda, ki je pravkar zehajoč lezel s peči?

»Ej,« je Juda tiho odvrnil in gledal v strop, »sanjalo se mi je, da sem vstal in pojedel petelina.«

Krčmarica se je oglasila: »V peč pogledaj, tistile je petelina tako obral, da ni niti koščica ostala.«

Gospod je Juda milo pogledal: »Sanjalo se ti je, kar si že prej v samoljubju storil.«

Gospod in sveti Peter pa sta odšla dalje iskat toplo zavetje in poštene ljudi.

Izvor božičnega panja in badnika ter besede malik

Znani, zdaj že rajni slovenski etnograf Boris Orel je zapisal v svojem pregledu »Slovenski ljudski običaji« (Narodopisje Slovencev, I, 1944): »Prastar slovenski božični običaj je zažiganje drevesnega panja ali čoka, o katerem so po starem verjeli, da ima veliko obrambno, zdravilno in plodonosno moč. Goriški Slovenci so še okrog l. 1850 dajali na ogenj panj ali čok, ki so ga imenovali »božič«, ter ga zažigali. Okrog ognjišča so posedli gospodar, gospodinja in vsa družina, se greti pri ognju, tolkli orehe in lešnike, prepevali ter božiču ponujali vina iz majolike, kakor da bi bil živo bitje. Ostaline tega starega božičnega običaja so se ohranile tudi drugod po Slovenskem. Tako mora v Krki pri Stični na sv. večer vso noč goreti v peči panj, debela grčava klada, ki se odbere za to že jeseni, ko se napravljajo drva za zimo. V okolici Velikih Lašč na Dolenjskem dajo na božični večer v peč debel panj, ki mu pravijo zglavnik. Na Kozjaku na Štajerskem pa hodijo v drvarnico na kladu poslušat novice, ki se bodo prihodnje leto uresničile. Ponekod pa je hišna luč, ki mora vso noč goreti, nadomestila ogenj božičnega panja, ki ga v Beli Krajini in sosednih južnoslovenskih deželah nazivajo badnik ali badnjak.«

Odkod ta navada in odkod izraz panj, čok, badnik, badnjak? Svoj čas so v evropski etnografiji slabo podkovani pisci razlagali to kot »staroslovanski« običaj, ki so ga Slovenci in drugi južnoslovenski narodi prinesli s seboj iz svoje pradomovine. Toda ta božična navada je doma tudi pri mnogih drugih evropskih narodih, tako na vzhodu kot na zahodu, in izvira še iz poganskih časov. Verjetno je v zvezi s pradavnim kultom dreves, ki je segal od severne Evrope do srednje in vzhodne Azije. Ljudje so verjeli, da v drevesih domujejo duhovi in duše prednikov in da posedujejo zato čarovne čudežne moči (glej poslušanje novic na kladah v drvarnicah!). Iz šumenja listja na drevju so prekovali, odtod do novejšega časa tudi razne božične navade »prerokovanja« oziroma ugibanja, kaj se bo zgodilo v prihodnjem letu.

Slovenci in drugi južnoslovenski narodi tako s svojimi panji in badniki samo nadaljujejo prastaro tradicijo. Pogansko Novo leto se je v njej povezalo s krščanskim Božičem. Tudi izrazi panj, čok, badnik oziroma badnjak pomenijo vsi samo »drevo« ali »drevesni čok, štor ali panj«, kar pomeni krajši, odžagan kos debla, klad ali iz zemlje odkopan štor debla. Badnik ali badnjak je dejansko gotska beseda *bagm-s* (drevo), v stari švedščini *bagn*, kar pomeni, da so južnoslovenski narodi prevzeli ali podedovali navado kurjenja »badnjaka« za božič od Gotov na Balkanu, odkoder se je razširil ta izraz na Belo Krajino. Možno je, da pride tudi slovenski panj iz istega debla, vendar iz oblike, ki je bližja švedščini (*bagn*), po redukciji besede iz *bagn* v *ban*; tako skrčenje besed je pogost pojav. Iz istega korena pa je tudi švedski izraz *kupa*, ki pomeni če-

belni panj (prvotno izžagan iz drevesnega debla), najbrž iz *kubb-bagn* (votel kos debla, *bagn* — drevo). Besedi panj in badnik (badnjak) imata v bistvu isti, pradavni izvor. Tudi slovenski izraz Božič pride najbrž iz besede božič (panj), ta pa iz gotske besede *bagm-s* (drevo, panj).

Beresa čok je v sorodu s švedsko besedo *tjok*, ki pomeni debel, močen, gost, v prenesenem pogledu pa »omejen«, isto kot slovenska beseda štor (neroden človek je štor, štorast).

Da gre pri besedah badnik, badnjak res za gotsko dediščino, potrjuje še mnogo drugih gotskih besed, ki jih je najti v hrvaščini in srbščini, pa tudi v slovenščini, kot npr. beseda malik, iz gotske besede *man-leika* (m., izgovori man-lika), ki pomeni podoba, dobesedno: človeku sličen. Vse to daje sklepati, da so prihajali k Slovincem že v 5. ali 6. stoletju tudi gotski (arijanski) misijonarji.

fj

Jugoslovanski zunanji minister Miloš Minić je odpotoval s spremstvom na uradni obisk v Moskvo, kjer ima pogovore s sovjetskim zunanjim ministrom Gromikom. Pogovori potekajo, kot poročajo, v »prijateljskem in delovnem ozračju« in se tičejo tako dvostranskih kot mednarodnih odnosov v celoti.

Dekle z zaprtimi očmi

49

Napisal Pierre L'Ermite

Prevedel Lovro Sušnik

»Kaj ne bi razumela! Jaz razumem vse. Vsekakor pa ste dovolj videli. Vi pravite: to ni odločilno!... A jaz vendar ne morem...!«

Tu se Melanija zasmije s peklenskim smehom. Nato se rezko udari po čelu:

»Čakajte!... Mogoče vam kmalu najdem kaj odločilnega... Imam novo misel... In jaz sem iznajdljiva v mislih. Ne res, Celestin?« pritrjevanje. Tedaj ga Melanija ostro po-

Celestin zamomlja nekaj, kar naj bi bilo gleda in ponovi:

»Ne res, Celestin?«

»Kar se tega tiče, Melanija, ni, da bi rekel: ne.«

Gospa Hughe se še pomudi, opazujoč sina, ki se zdaj zamišljen sam sprehaja ob robu valov...

»Ubogi fant,« šepeta... »Če je to točno, ga moramo vseeno braniti proti njemu samemu... Oh, me nesrečne matere...«

Obe ženski stopata nato počasi dol. Pri oknu prvega nadstropja pokaže Melanija na vrt.

»Poglejte... Že zopet ona!«

Marija je bila počenila na pete in meče z ljubkimi kretnjami školjke in ribe galbu, ki skaklja ob njej. Ko je pitanje pri kraju, vzame dekle ptiča, mu pogladi perje, ga poljubi in ga zopet spusti...

»Jezičnica! Komedijantka! Hinavka!... Jaz ti ga bom požgala, tvojega umazane krokarja...« krikuje Melanija in ste-

gne proti tihemu vrtu pest, obteženo z vsem njenim sovraštvom.

ENAINDVAJSETO POGLAVJE

V resnici je prišla Melaniji nova misel al bolje: obnoviti hoče znan korak, ki ji je prešel že v navado, le da zdaj v širšem obsegu. Še isti večer govori o stvari s Celestinom:

»Tako ne gre več; brezpogojno moramo zvedeti, kaj je ta Marija Durand... in zvedeli ne bomo drugače, kot če prebrskamo njen kovček. Zame je postalo to jasno ko beli dan.«

»Mogoče, ampak to je mnogo nevarnejše!...«, ugovarja Celestin, čigar oče je bil orožnik in čigar žena je kljub vsemu slejkoprej zelo poštena in preprosta duša.

»Nevarno ali nenevarno..., vino teče, piti ga moramo! In pila ga bova skupaj... Vabim vas!...«

»Če hočete prebrskati njen kovček, ga morate najprej odpreti..., odpreti s silo!...«

»No, in kaj potem?...«

»Ampak ta stvar ni kar tako! Če bi moja žena kdaj zvedela!...«

»Saj ji ni treba praviti!... Jaz se že obvežem, da dobim ključke...«

»Na kak način?...«

»Ne vem, toda dobila jih bom... Ah, Melanija je ženska in kar ženska hoče!...«

(Dalje)

Boris Pahor: Evropska razpotja

Valkenburg, 12. XII. 1975

Sedim v naslanjaču hotelskega atrija in srebam vodeno holandsko kavo, ki mi že četrty dan splakuje želodčni epitelij. Ozračje je razgibano, ker se razhajamo, a kljub nemiru, ki ga zbudi v človeku vsaka ločitev, mi je žal, da je teh nekaj dni že mimo. Navadil sem se na družbo mladih ljudi, ki se tako resno zavzemajo za svetovno in zato predvsem evropsko federacijo. In si mislim, kako sem bil, ko sem dobil njihovo vabilo, nekoliko v dvomu, ali naj odgovorim ali ne. Nič namreč nisem vedel, kdo je resnični pobudnik gibanja, kdo podpira to *World Federalist Youth* ali *Jeunesse Federaliste Mondiale* ali po naše Mednarodno federalistično mladino. No, a saj mi to tudi zdaj ni dosti bolj jasno kot takrat, vendar sem bil te dni priča tako neomejeni svobodi izražanja in tako mnogobarvnemu spektru pogledov, da mi je nazadnje vseeno, kako so nas ti trezni in odločni mladi ljudje zbrali na ti belgijsko-nemško-holandski tromeji. Če vzamem v poštev, da so se kot govorniki razvrstili pomembni predstavniki evropske skupnosti, bretonski sindikalist, ki je nastopil v imenu petih levičarskih strank (Galicije, Bretonske, Valesa, Euskadija in Irske), včeraj pa celo princ Karel Hugo Burbonski, ki je govoril za karlistično stranko Španije, potem moram priznati, da se ob takem pluralizmu mišljenj človek zdravo sprosti.

In ko si v mapi urejam referate, ki so se mi nabrali, čutim, da me bo že na poti domov prevzemalo rahlo domotožje po ti zgledno urejeni deželi, kjer znajo ljudje ceniti sleherni, tudi še tako nepoudarjeno lepoto. Saj, predvčerajšnjim popoldne je bil na programu kratek izlet po Valkenburgu. Mesto brez izrazitih posebnosti, če izvzamem, da je v njegovi okolici nekaj gričev, ki so s svojimi nekaj sto metri višine edino »višavje« celotnega holandskega ozemlja! A to, kar me je naravnost presunilo, niso bile ne zelene, skrbno pristižene trate ne v hotele spremenjeni gradovi, ki nam jih je voznik sproti omenjal, ampak njegova preprosta in hkrati živahna skrb, s katero nam je prikazoval zanimivosti domačega kraja. In čudovito je bilo prav to, da se mi tiste zanimivosti niso zdele prav nič zanimive. Pri nas, sem si rekel, bi noben voznik avtobusa ne oddajal v mikrofonsko opozorilo za ogled takih objektov.

Tisti neverjetni Holanec pa ni pozabil ne stavbe, na kateri so bile vidne značilnosti starega sloga, ne mlina, ki je nekje zapuščen razpadal. S težavo je obračal svoje vozilo na ozkih vaških tržičih, da bi ja mogli od blivu videti to, kar je ocenil kot vredno, da pokaže tujcem. In priznati moram, da mi je njegovo skrbno naštevanje sprva presedalo. Razen stare hiše z belimi štirikotnimi oblogami na stenah se mi je vse drugo, kar nam je kazal, zdelo čisto nezanimivo. A počasi se mi je začelo svetlikati. Ocenjeval sem moža z mentaliteto nemirnega, neučakanega evropskega človeka, ki se je odvadil ceniti drobno lepoto in požrešno hlasta za novim. Mož pred mikrofonom pa je razbiral dragocenosti, ki so sestavljale njegov življenjski univerzum, kakor kmet, ki pozna vsako ogrado, vsak grm in vsako stezo. In razodelo se mi je tudi, da mladina, ki se zavzema za regionalizacijo Evrope, za združevanje onkraj mej in kljub mejam, da se ta mladina pravzaprav bojuje za zopetno vrednotenje majhnega, za identiteto pristnega.

Tako je bila tudi tista kratka popoldanska vožnja z avtobusom po okolici Valkenburga zame lekcijska skromnosti. Na mlade Holance, ki so nas vsakikrat tako zaverovano opozarjali na začetek seminarskega dela, pa sem začel gledati z naklonjenostjo. Mogoče je, sem si mislil, da jih bo kdo instrumentaliziral, a njihova zavzetost je prvinska. In če so srečanje, ki bi moralo biti že oktobra, a zanj niso mogli nabrati zadostnih sredstev, morali prenesti na december, potem to pomeni, da nimajo za sabo prebogatih mecenov.

In o tem so me prepričali tudi ciklostilirani listi, ki sem jih našel v dobljeni mapi, saj je bil poleg članka profesorja Guya Herauja o etnijah (članek, ki ga je pred časom v prevodu objavil *Zaliv*), tudi izvleček knjige *Le Marché Commun contre l'Europe* (Evropska gospodarska skupnost proti Evropi). Zelo pomembna knjiga, v kateri trije avtorji odklanjajo kapitalistično Evropo, odklanjajo mnogonacionalne monopole, predlagajo socializem kot edino izbiro za jutrišnjo evropsko domovino.

To, kar me je najbolj skrbelo, je bilo, koliko vrednosti bodo v diskusijah določili etničnemu, narodnemu vprašanju. A ko je Bretonec v svojem dolgem referatu prikazal boj dobršnega števila še ujetih narodov zahodne Evrope za narodno samobitnost in hkrati za socializem, so tudi ti pomisleki padli. Seveda sem predavatelju izrazil bojazn, da bo njegov socializem s poudarjanjem ljudske oblasti najbrž socializem brez pluralizma, a poglavito je bilo v tistem trenutku to, da so se mladi ljudje v dvorani spoznavali z nacionalnimi vprašanji v Španiji, v Franciji, Angliji. Ko je potem nastopil še prof. Petrella in govoril o kulturi nesvobodnih evropskih narodov, mi je ozračje postalo povsem domače. In profesorju Petrelli sem tudi priznal, da bi brez njegovega referata seminarju manjkala bistvena nota. V odgovor na mojo ljubeznivost je on zaželel, naj mu preskrbim material o naših skupnostih, ki živita zunaj matične dežele.

Zdaj, ko se bliža ura odhoda in obnavljam stike in vtise teh dni, čutim še posebno zadoščenje, ker sem na zaključni seji predložil dve resoluciji: eno namenjeno italijanski vladi, da bi izdala zakone za uresničitev zaštite manjšin, ki jo obljublja 6. člen italijanske ustave; drugo namenjeno avstrijski vladi, ki naj uresniči zahteve državne pogodbe glede slovenske in hrvaške manjšine v Avstriji.

Sprva je bilo v dvorani precej negotovosti, ker so bili nekateri za vključitev mojih dveh resolucij v skupno resolucijo. Vztrajal sem, da bi naj bili ločeni od skupine. Odločilo je glasovanje; ker

je večina glasovala za moj predlog, je ta prodrl. Seveda sem poprej moral na kratko nekemu Angležu raztolmačiti, kje in kako živi slovenska skupnost v Avstriji, zakaj še nikdar ni bil slišal o njenem obstoju.

Bretonski prijatelj je glasoval proti mojima ločenima resolucijama, in ker sem mu to očital, je pribil, da bi se bilo moralo napisati resolucija, ki bi se zavzemala za vse manjšine.

»Dobro,« sem rekel, »a kaj morem za to, če take resolucije ni bilo?«

»Saj, vesel sem zate, da ti je uspelo,« je rekel. »Glasoval sem proti, ker sem načelno proti taki odločitvi.«

In mogoče ima prav, pripraviti bi bilo treba tekst, ki bi manjšinski problem obravnaval v celoti. Mogoče bi ga moral kot član mednarodnega združenja za zaščito ogroženih jezikov in kultur predlagati jaz, a zavzel sem se za manjšinske

VSEM SVOJIM GOSTOM,
PRIJATELJEM IN ZNANECM
ŽELIMO VESELE
BOŽIČNE PRAZNIKE
TER SREČNO
IN USPEŠNO
NOVO LETO 1976

HOTEL
BLED

RIM - ROMA

Via S. Croce in Gerusalemme, 40

Lastnik:

V. LEVSTIK

skupnosti, ki jih bolje poznam, tiste, ki živijo v italijanski republiki, in pa tiste v Avstriji.

Kmalu po kosilu bom zdaj sédel v vlak in se odpeljal proti AACHNU in KÖLNU. Nekaj časa mi bo še ostalo, da se bom sprehodil po kölnski Hohe Strasse in se ujel v pisane svetlobne okraske, ki napovedujejo bližino božiča. Mogoče bo še zmeraj čepel ob vratih samopostrežne trgovine stavec, ki je pred štirimi dnevi igral na orglice mimoidočim, a se nihče ni zmenil zanj. A kaj, saj se nobeden iz množice pešcev, ki so jih obsvetljevali večbarvni neonski napisi, ni ozrl na mladeniča, ki je ves poglobljen vase z lokom potoval po krotki violini. Tak je bil, kot da je stopil iz devetnajstega stoletja, sem si mislil. In poti nazaj ni, o tem ni dvoma.

A vendar.

Vendar, si pravim zdaj, če nočemo propasti, moramo najti neko novo pot.

Mogoče se bo mladim posrečilo.

To sem jim zaželel včeraj, to jim bom še enkrat zaželel ob slovesu.

—O—

DOBER VIC JE NEKAJ VREDEN

V »Napreju«, ki ga je izdal Samo Pahor, najdemo tudi tole: »Po Barkovljah kroži vest, da je znani pisec pamfletov in agent bogsiga-vedi koga Boris Pahor sklenil preseliti se na jugoslovansko ozemlje v smislu 3. člena nove jugoslovansko-italijanske pogodbe. Običajno dobro informirani znanci trdijo, da ga je prevzel duh iz Helsinkov in se noče več vtikati od zunaj v jugoslovanske notranje zadeve.«

MOTIV IZ TRČMUNA

Sodobno kmetijstvo

Pridelovalni stroški naraščajo tudi v vinogradništvu, zato je potrebno odpraviti vse tisto, kar zmanjšuje pridelek in njegovo kakovost. Glede na to, da pri nas povprečni pridelki niso posebno visoki (pri čemer bi lahko govorili tudi o slabi kakovosti pridelka), ampak da se dogaja nasprotno, to je, da so pridelki sorazmerno nizki — okoli 40-50 hl na ha, je nujno razmišljati o tem, kako doseči količinsko in kakovostno najboljši pridelek. Osnovno dejstvo je v vinogradništvu to, da je pridelek najdražji tam, kjer je rodnost posameznih trt različna, tam torej, kjer je dosti hiravcev, slaborodnih trt in praznih mest. Zimski čas je primeren, da stanje v vinogradu zboljšamo. Premalo se namreč vinogradnik zaveda, da je škoda, ki jo povzročajo taki vinogradi, precejšnja, pa tudi kvaliteta vin iz takih vinogradov je zelo nizka. Idealno bi bilo, da bi vinogradniki redno nadzirali rodnost svojih trt in le-te delili v tiste, ki odlično in dobro rodijo, in tiste, ki srednje, in v tiste, ki slabo rodijo.

Škoda zaradi slabih trt in praznih mest

Strokovnjaki, ki se ukvarjajo s tem problemom, so ugotovili, da pri praznem mestu sicer odpadejo stroški za rez, škropljenje in obdelovanje ter trgatve, da pa je izguba zaradi izpada pridelka, gledano na vinogradno površino, občutna, zlasti v daljšem časovnem obdobju. Tudi škoda pri hiravcih in slabo rodni trti je velika, saj moramo opraviti vsa dela. Da je problem vreden razmisleka, naj zadostuje podatek, da je v vinogradih nasprotno vsaj 20 odst. praznih mest, hiravcev in slaborodnih trt. Vsak si lahko sam izračuna škodo, ki jo tako utrpí. Prav tu je zato največja možnost za pocenitev pridelka in torej za večji dohodek.

Vpliv neenakomerne rodnosti

Škoda, ki jo povzroča neenakomerna rodnost trt, je tudi precejšnja. Vzrokov za to je več, od mehaničnih poškodb, poškodb zaradi voluharja in raznih bolezni, fizioloških motenj, slabe nege v mladosti, slabih cepljenk, pa tja do nesorazmerja med bujnostjo in rodnostjo trt. Slednje je odločilno za kakovost pridelka. V določenem trenutku se zgodi, da prihaja do velikega nesorazmerja med bujnostjo in rodnostjo. Ko začne trta hirati, se zmanjša tudi kakovost. Nesorazmerje med bujnostjo in rodnostjo je opaziti pogostokrat že v mladosti. Tudi temu problemu bi morali slediti in torej posvečati nekoliko pozornosti trtam, ki ne kažejo enakomernosti med bujnostjo in rodnostjo.

Hiravci in slabo rodni trsi so navadno večje zlo kot prazno mesto. Prazna mesta vidimo, za hiravce in slabo ali nesorazmerno rodne trte pa ne poskrbimo dovolj, ker mislimo, da jim bomo z boljšo nego in gnojenjem vendarle prisilili, da bodo začeli prav roditi. To pa le redko dosežemo.

Nadzor in ukrepi v prvih letih

Vemo, da pri vsakem novem nasadu ali obnovi v mladosti propade določeno število trt in da je potrebno podsajenje. Če ne uspe

Škoda zaradi slabih trt in praznih mest

vsaj 95 odst. posajenih cepljenk, moramo proučiti, kaj ni v vinogradu v redu. Najbolj sumljivi so eno in dvoletni vinogradi, kjer poteka razvoj posameznih trt zelo neenakomerno. Nujno je, da po prvem letu vse slabe trte podsadimo z dobrimi cepljenkami, saj nam poznejše podsajenje povzroča težave pri delu v vinogradu. Podsajenci zahtevajo boljše nego kot enoletni vinograd, saj je vzrok tudi v zemlji okrog sadilnega mesta (suša, prevelika moča, vrsta zemlje, morebitna prevelika kislost zemlje ipd.) Podsajencem navadno ne posvečamo dovolj pozornosti. Morali bi jih posamič obravnavati, sicer ne mogoče imeli uspeha z njimi.

Premalo pozornosti se posveča tudi izvoru cepljenk in podlagam. Brez lastne trsnice (zlasti za kraško področje) in tudi stalne posvetovalne in nadzorske službe ne bo moč bistveno izboljšati stanje. Tudi vinogradniki, oziroma njih predstavniške organizacije bi morale odločneje zahtevati od deželni oblasti preobrat na področju vinogradništva.

Novi španski kralj Juan Carlos previdno krmarí med Scilo še trdnega sistema Francovega režima in Karibdo nestrpne opozicije. Obpluti bo moral še mnogo čeri.

V tretje gre rado! Tudi danes bomo bralcem postregli (in — upajmo — tudi ustregli) s študijo, resda grozno težko, a zato tem poučnejšo. Študija (Bron, 1948) je tale:

Beli: Ke8, Se3, h5

Črni: Kh8, Sg8, h7

Beli na potezi zmaga.

Za prve poteze ni potreben podroben načrt, zadostuje le splošni premislek: če kaj, potem samo prostorska prednost pripelje lahko belega do zmage. Zato bi ne smelo biti dvoma o prvi potezi belega:

1. Kf7.

Od vseh ta najbolj stisne črnega in mu dopusti edini odgovor:

1. ... Sh6+.

Na 1. ... h8 bi namreč sledilo 2. Kg6 S kamorkoli, 3. Kh6:

2. Kf8 Sg8

Beli nadaljuje z blokado politiko in igra:

3. Sg4 h6

Na edino alternativo 3. ... Sh6 ne igra beli 4. Sh6: pat, temveč 4. Se5 S kamorkoli, 5. Sf7 mat.

4. Kf7 (Dosledno: kralj prevzame skakaču nadzorstvo nad f6 in ga s tem razreši za druge naloge. To je sedaj možno, ker ne more črni skakač več na h6).

4. ... Kh7 (edina)

Sedaj, ko nadzoruje beli vse izhode iz črne zanke in je črni primoran na ponavljanje potez: Kh7-Kh8-Kh7 itd., je čas, da izdelamo za belega zmagoviti načrt. Kazno je, da ne more ta matirati niti pojesti kmeta. Kot edina mu preostane možnost, da prisili črnega skakača k

PETER NI PURA...

Mali Peter je star tri leta in pol in se rad igra (če mu pustijo) s stričevim pisalnim strojem. Zato že pozna nekaj črk, zlasti P — to je zanj Peter. Ondan so njegovi starši spet prišli na obisk k stricu in so prinesli v dar puro. Ko je Peter spet »pisal«, mu je mlada botrica rekla, naj napiše »Peter«. Peter je udaril s prstkom po črki P. Potem mu je rekla, naj napiše »pura«. Peter je iskal, prstek mu je za nekaj hipov obvisel nad črko P, toda udaril je po sosedni črki O. »Saj to ni P-pura«, je rekla botrica in mu skušala naravnati prstek na črko P. Toda Peter se je uprl, rekoč: »Peter ni pura!«

—o—

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
Kulturni dom

30 LET NEPRETRGANEGA DELOVANJA

Maksim Gorki

B A R B A R I

prizori iz okrajnega mesta

v nedeljo, 21. decembra ob 16. uri - Abonma red C - prva nedelja po premieri

v ponedeljek, 22. decembra ob 20.30 - Abonma red D - mladinski v sredo

v torek, 23. decembra ob 20.30 - Abonma red E mladinski v četrtek

v petek, 26. decembra ob 16. uri - Abonma red G - okoliški

potezi in torej k žrtvi. Zato je treba pripeljati belega skakača na f8. Beli kralj bi ostal brez poteze, igrati — in umreti — bi moral črni skakač. Vse lepo in prav, toda neizvedljivo: ko namreč pride (po treh potezah) beli skakač na f8, se črni kralj ravno nahaja na h7; od tam krene na h8 in beli ne zna kaj igrati. (V podrobnostih: 5. Se5 Kh8, 6. Sd7 Kh7, 7. Sf8+ Kh8). Torej mora beli izgubiti tempo: s skakačem to ni mogoče, ostane le kralj. Manever (tkim. triangulacija) bi lahko bil: Kf7-Kf8-Ke8-Kf7 in bi se ponovila ista pozicija, v kateri pa bi bil na potezi črni. Toda to spet ne gre: ko bi beli kralj šel iz f8 na e8, bispustil iz vida polje g7; beli bi ga, poln hvaležnosti, s Kg7 zasedel.

Zato: edino če beli skakač zopet nadomesti belega konja pri nadzorstvu polja g7, si ta lahko privoščí triangulacijo. Toda tudi tako še niso vsi problemi rešeni. Obstaja namreč še tale: odkod naj beli skakač nadzoruje g7? (od f5, od e6 ali od e8?). Jasno je, da ima e8 velike prednosti: od tam ne nadzoruje beli skakač samo g7, temveč tudi f6. In ravno še to je potrebno, sicer zbeži med belim manevrom črni skakač.

Skratka je načrt belega naslednji: 1) pripeljati svojega skakača na e8, 2) izvesti s kraljem triangulacijo, in sicer precej oddaljeno, ker je e8 zasedeno, e7 in f6 pa nadzorovani; 3) pripeljati skakača na f8.

Vse nadaljevanje je sedaj na dlani:

5. Se5 Kh8, 6. Sc4 Kh7, 7. Sd6 Kh8, 8. Se8 Kh7 (konec prve faze), 9. Ke6 Kh8, 10. Kd6 Kh7, 11. Kd7 Kh8, 12. Ke6 Kh7, 13. Kf7 Kh8 (konec druge faze), 14. Sc7 Kh7, 15. Se6 Kh8, 16. Sf8 (konec tretje faze).

Črni nima sedaj druge poteze kot žrtev skakača. Beli jo seveda sprejme, nakar mu je lahko osvojiti črnega kmeta in forsirati promocijo lastnega. Te zaključne faze prepuščamo bralcu.

Vesele božične praznike in srečno novo leto želijo:

URARNA - ZLATARNA

TRGOVINA ČEVLJEV

Anton MALALAN Marcel

OPČINE

Proseška 6 (pred pošto)
Tel. 211-465Proseška 18 (pri cerkvi)
Tel. 212-136

GOSTILNA

V E T O
Proseška ulica 35 - Tel. 211.629

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO

želi svojim cenjenim abonentom in zvestim obiskovalcem, prizadevnim sodelavcem, dragim prijateljem in vsem, ki jim kakor koli dolgože zahvalo za svoje plodno delo in umetniško rast

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE
V TRSTU

»TRANS-TRST«

IMPORT - EXPORT

TRST - Lesno pristanišče
Telefon 820.460

želi vsem mnogo uspehov v novem letu

POTOVALNI IN TURISTIČNI URAD

»AURORA«

TRST - Ulica Cicerone, 4 TEL. 60261

IMPORT - EXPORT

TECHNA - KAFOL

TRST - Ul. Ghenga, 2 Tel. 35.907

Gostilna

»PRI STUDENCU«

DOLINA, št. 40 Tel. 228.116

vošči cenjenim gostom in prijateljem srečno novo leto 1976 in se priporoča za nadaljnjo naklonjenost

IMPEXPORT

UVOZ - IZVOZ - ZASTOPSTVA

TRST - Ulica Cicerone št. 8

Tel. 38.136 - 37.725 - Telex 45372

Telegram: Impexport - Trieste

Skladišče: Ulica del Bosco št. 20

Posreduje po
tržaškem in goriškem sporazumu

tržaška knjigarna

vošči vsem cenjenim odjemalcem
in prijateljem vesele praznike

AVGUST GREGORIČ

TRGOVINA JESTVIN

TRST
Ul. Commerciale, 25 - Tel. 418.392TRST - Ulica Carducci 15
Telefon 62.515

Bogata izbira naočnikov, daljnogledov
toplomerov in fotografskega materiala

GOSTILNA SIMONIČ

Najemnik ERNEST PRIŠČEK

OPČINE - Narodna ul., 39 Tel. 211.053
vošči vsem vesele praznike

GOSTILNA KOBOL (JADRAN)

TRST - Ul. dell'Industria 16 (Sveti Jakob)
Telefon 744.505

želi vesel božič in srečno novo leto

VODNI INSTALATER

CENTRALNA KURJAVA

BOGOMIL ZOBEC

BOLJUNEC 195 - Tel. 228.188

vošči vsem srečno in uspehov polno novo leto

GOSTILNA IN MESNICA

PETAROS

BORŠT, 60 - Tel. 228.151

vošči gostom in odjemalcem plodno
novo leto 1976

TRGOVINA NA DROBNO
IN NA DEBELO

Keržè

TRST - Trg S. Giovanni, 1 - Tel. 35.019
Emajlirani štedilniki in peči najmodernejših oblik za vsa goriva. Popolne opreme za kuhinje, jedilnice, restavracije iz emajla, likalniki, sesalci za prah, pralni stroji grelci nerjavečega (inox) jekla, itd. Električni za vodo, hladilniki, dekorativni predmeti umetne obrti od keramike do brušenega stekla. Lestenci ter vseh vrst električne luči klasične in moderne oblike.

GOSTILNA

Ostrouška

TRST - Ul. S. Nicolò, 1 Tel. 37-918

PEKARNA IN SLAŠČICARNA

GRILANCIVO

NABREŽINA, 109 - Tel. 200.231

želi vesele praznike

TRAD-TRIESTE

od S. BOLE

TRST, Ulica Cicerone, 10

TEL. 68.812 - 30.336

Telegr.: Trad - Trieste - Telex 46187 TRADEX

CC TRIESTE 60217 M/851624

vošči vsem srečno novo leto

»Intermares«

S. PERTOT

IMPORT - EXPORT

TRST - Ul. Cellini 2/II - Tel. 35.922

Telegr.: Intermars - Trst

želi srečno novo leto

HOTEL

»Pri Pošti«

TRST - Trg Oberdan, 1

Telefoni 35.786 - 36.877 - 68.397

vošči svojim cenjenim gostom

srečno in uspeha polno novo leto

HOTEL ADRIA

želi vesele praznike

TRST, Capo di Piazza, 1
Tel. 36-478

Mehanična delavnica s karoserijo

GRGIČ

CESTNA POMOČ
Padriče št. 43
Telef. 226-161

ZALOGA GRADBENEGA
MATERIALA IN KURIVA

Karlo Čok

LONJER 236
TELEFON 910.124

*vošči vesel božič in srečno novo leto
vsem cenjenim odjemalcem*

RESTAVRACIJA

DANEU

OPČINE, Narodna ulica 194 - Tel. 211.241

GOSTILNA

EMILIJA SOSIČ - VREMEC

OPČINE - Narodna ulica, 65
vesel božič in uspeha polno novo leto 1976

RESTAVRACIJA

FURLAN

REPENTABOR, Tel. 227.125

**DRUŠTVENA GOSTILNA PROSEK
(Center)**

TELEFON 225.137

*Vsem cenjenim gostom in prijateljem srečno
in uspešno novo leto*

EDILMA

PERTOT ZVONIMIR

s.a.s. di PERTOT

TRST

Barkovlje - Ul. Boveto 24, Tel 416.635

ZLATARNA

SPLENDENTE (Škerlj)

TRST, Ul. Filzi, 2 Tel. 68.374
vošči cenjenim odjemalcem srečno novo leto

Cvetličarna RIVIERA FIORITA

IVANKA

TRST, via dell'Istria 19 Tel. 795.052

TRGOVINA

FRANČEŠKIN F.

NABREŽINA, 105 - Tel. 200.238

RESTAVRACIJA

LOCANDA MARIO

DRAGA 22 - TEL. 228.173

Vse kraške specialitete in divjačina

Vošči vsem cenj. gostom srečno novo leto

HOTEL »KRAS«

REPENTABOR, 1 - Tel. 227.133

vošči vsem cenj. gostom uspešno novo leto

ZNANA TRGOVINA

MASE'

TRST, Ul. G. Gallina, 4 Tel. 727.346
GASTRONOMSKE SPECIALITE

GOSTILNA

GUŠTIN

ZGONIK 3/A Tel. 229.123
vošči vsem odjemalcem uspešno novo leto

TRGOVINA ELEKTRO-GOSPODINJSKIH
PREDMETOV IN POSODE

ZVONKO RADOVIČ

NABREŽINA, 77 - (kamnolomi)
vošči vsem uspešno novo leto

TRGOVINA ŽELEZNINE

ROŽICA TERČON

NABREŽINA 124 - TEL. 200.122

RIBARNICA

PERTOT MARČELA

TRST-Barkovlje, ul. Perarolo 2, Tel. 410.330
želi vsem vesele praznike!

URARNA IN ZLATARNA

GRUDEN KAREL

TRST - Ul. Battisti, 13 TEL. 796.306

TRGOVINA JESTVIN

MARCEL NADLIŠEK

TRST - Ul. Pascoli, 27 - Tel. 722.351
vošči vsem prijetno novo leto

TRGOVINA Z JESTVINAMI

MILAN BEVK

TRST - Ul. D'Annunzio, 9 Tel. 741.572

MANUFAKTURNA TRGOVINA

ŠTOKA RAFAEL

PROSEK, 1 - TEL. 225.121

URARNA IN ZLATARNA

MIKOLJ

TRST, Campo S. Giacomo, 3 - Tel. 795.881

BOGATA IZBIRA ŠVICARSKIH UR
IN LIČNO IZDELANE ZLATNINE

GIACOMO VATOVEC Succ.

TRST - Ulica Torregianca, 19
TEL. 69.077 - 37.561

IMPORT - EXPORT

*vošči vesele praznike vsem
znancem in prijateljem*

SAMOPOSTREŽNA TRGOVINA JESTVIN

GRUDEN J.

DEVIN 50 - TEL. 208.139

*vošči cenjenim odjemalcem uspešno
novo leto*

**DRUŠTVENA PRODAJALNA
NA OPČINAH**

z. z. o. p.

OPČINE, Alpiska ulica 85
Telefon 211.054

TRGOVINA JESTVIN

ŠKABAR JOSIP

OPČINE - Narodna ul. 42 - Tel. 211.026

*se vljudno priporoča svojim odjemalcem
tu in onkraj meje*

TRGOVINA JESTVIN

VIDAU A.

OPČINE - BANI 72 - TEL. 211.387

TRGOVINA JESTVIN

KANTE V.

PROSEK 152 - Tel. 225.223

DROGERIJA

ČEKET

TRST - Ul. Foschiatti - Tel. 795.442

želi odjemalcem vesele praznike!

BIFE'

»PINO«

TRST - Ul. Ghenga, 3

vošči vsem srečno novo leto

Od obrtniških izkušenj
v trgovinsko dejavnost

- Serijsko pohištvo
- Pohištvo po meri
- Preureditve

Korsič

Anton Korsič

Vošči vsem svojim cenjenim odjemalcem vesel Božič in uspeha polno novo leto 1976

POSEBNI POPUSTI!!!
OBIŠČITE NAS!!!

T R S T

Prodajalna:
ul. S. Cilino, 38
telefon 54390

Dom in delavnica:
ul. Damiano Chiesa, 91
telefon 725757

CVETLIČARNA

S A V I N A

VIA DELL'ISTRIA, 10 - TEL. 755.590

vošči vsem vesele praznike

MLEKARNA

MARTELANC VIDA

TRST, Ul. Miramare, 50 Tel. 410.423

vošči vsem cenj. odjemalcem vesele praznike

FRIZER

STANKO DEVETAK

NABREŽINA 156

želi srečno novo leto

S T O P!

T R S T

Via Carducci 39 - Tel. 794.160

GRADBENI IN MIZARSKI LES
VEZANE PLOŠČE, FURNIRJI itd.

S. Jazbar

T R S T, ulica Valdirivo 6
Telefon 61.065 - 779

*Vsem svojim partnerjem srečno
in uspešno novo leto*

INDUSTRIJA KAVE

»Cremcaffè«

di Primo Rovis

TRST, ul. Pigafetta št. 6-1
Tel. 820.747 - 810.351

vošči vesele praznike svoji zvesti klienteli

ZALOGA TEPIH PAPIRJA

T. PANJEK GODINA

TRST - Ul. Mazzini, 7

Tel. 37.636

ZALOGA PAPIRJA

GUIDO ZIDARIČ

NABREŽINA 97 - TEL. 200.232

*vošči vsem cenj. odjemalcem mnogo
uspehov v novem letu*

BUFFET

T R S T

Tomažič

Ul. Cassa di Risparmio 3 - Tel. 35.301

*kranjske klobase in kraški teran
dobiš pri TOMAŽIČU vsak dan*

GRADBENO PODJETJE

petra

TRST - Ul. Carducci, 8

Telefon 732.681

Pohištvo PUPIS

Vošči vsem svojim cenjenim odjemalcem vesel Božič in uspeha polno novo leto 1976

Sesljan, 59/B - Tel. 209.269

PEKARNA

LEGISA

SESLJAN 41 - Tel. 209.147

GLASBENA MATICA

*želi vesele božične praznike in srečno
novo leto vsem gojencem Glasbene
šole in njihovim staršem, obiskoval-
cem njenih koncertov ter vsem, ki so
kakor koli podprli njeno delovanje.*

*Bogata izbira obutve za moške,
ženske in otroke - škornji, čevlji
za smučanje in po smučanju*

pri CALZOLERIA **VIALE**

Viale XX Settembre 18
Tel. 796.333 (poleg Stande)

B C I K B

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

S. p. A.

GLAVNICA L. 600.000.000 - VPLAČANA GLAVNICA L. 300.000.000

VSE BANČNE OPERACIJE IN USLUGE

MENIČNA OBRATNIŠKA POSOJILA E.S.A.

PETLETNA HIPOTEKARNA POSOJILA

NEPREKINJENA BLAGAJNA - VARNOSTNE SKRINJICE

MENJALNICA

BANKA POOBlašČENA ZA POSLOVANJE S TUJINO

TRST, UL. F. FILZI 10

TELEX: 46264

TELEFON: 61-446

vesel božič in uspeha polno novo leto 1976

TVRDKA

Giuseppe Sila

IMPORT - EXPORT

TRST, ul. Burlo, 1 - Tel. 60.959-68.298

vošči vsem uspešno novo leto

pohištvo

KOZMAN

VABIMO cenjene odjemalce naj obiščejo **NOVO TRGOVINO S POHIŠTVOM** v Ulici Castaldi 3 v Trstu - Tel. 762966 (pri Trgu Garibaldi).

OGLEDALI si bodo med drugim edino razstavo na Tržaškem vseh vrst izdelkov **znane TOVARNE MELO** (kmečke dnevne sobe, skrinje, kmečki koti itd.) in velik izbor kuhinjske Podjetja CUMINI.

Vsem cenjenim odjemalcem želimo vesele božične praznike in mnogo uspeha v novem letu 1976

GOSTILNA

DOLENC

PROSEK - DEVINŠČINA 3 - Tel. 221.214

ZALOGA STAVBNEGA MATERIALA

CELESTIN DANEU - DANIELI

OPČINE - Narodna ulica, 77 - Tel. 211.034

Hotel COLOMBIA

TRST

Ul. Geppa 18 - Tel. 31.083 - 69134

želi svojim cenjenim gostom vesele božične praznike in uspehov polno novo leto 1976

RAVNATELJSTVO SLOVENSKEGA
DIJAŠKEGA DOMA V GORICI

želi vsemu osebju, sedanjim in bivšim gojencem, obilo uspeha v novem letu 1976. Topla voščila vsem staršem, dobrotnikom in prijateljem naše mladine.

SUPERMARKET OBUTVE

KOŠIČ BENEDIKT

GORICA - RAŠTEL 5-7 Tel. 51.62

3ogata izbira čevljev in obutev vseh vrst

Zaloga vina, likerjev Uvoz - Izvoz

Miran Kuret

TRST - Riva Gulli, 1/e - Tel. 60.948

želi svojim odjemalcem uspešno novo leto!

Trgovina kmetijskih strojev in orodja

MARINAC VLADISLAV

TRST, Str. Vecchia dell'Istria 64 - T. 810.211
Umetna gnojila - Krma za živino - Prvovrstna semena lastnega pridelka in inozemska Trte, sadna drevesa, razne cvetlične sadike, vrtnice vošči vesele praznike

ZALOGA GRADBENEGA MATERIALA

SESLJAN 27/a - TELEFON 209.259

ANDREJ TERČON

vošči vsem mnogo uspehov v novem letu

tiskarna graphart

trst - rossetti 14 tel. 772151

KMEČKO - DELAVSKA POSOJILNICA
SOVODNJE

vošči vsem obilo uspeha v novem letu

PODJETJE ELIJA ČUK GORICA
Trg Cavour, 9 Tel. 83.536

vošči vsem srečno in veselo novo leto

TRGOVINA ČEVLJEV

»ALPINA« od G. Krpan et C.

GORICA - Korzo Verdi 78 - Tel. 25.17

vošči vsem srečno in uspešno novo leto

TISKARNA BUDIN

GORICA - Riva Piazzutta 18 Telefon 26.76

Moderno sodobno opremljeno podjetje sprejema vsa tiskarska dela po zmernih cenah ter jih točno izvrši

VOŠČI VSEM CENJ. NAROČNIKOM VESELE BOŽIČNE IN NOVOLETNE PRAZNIKE

Kmečka banka

R.Z.ZO.J.

Ustanovljena leta 1909

GORICA

Ulica Morelli 14 - Tel. 22-06

Katoliška knjigarna

GORICA - Piazza Vittoria 25
(Travnik)

Telefon 04.81 - 2407

NA DROBNO IN NA DEBELO
PAPIRNICA - KNJIGARNA
NABOŽNI PREDMETI

VSE ZA ŠOLO IN PISARNO

vošči vesele božične praznike
in srečno novo leto

TRGOVINA JESTVIN

TEODOR VELIŠČEK

GORICA, Svetogorska 123 Tel. 83.285
vošči vesele praznike in srečno novo leto

TISKARNA IN KNJIGOVEZNICA

Grafica Goriziana

GORICA - Via Favetti 9 - Tel. 57.66
vošči vesele praznike in srečno novo leto

AGRARIA pri Darkotu

GORICA

Ulica Carducci 45 - Tel. 81.900

Trgovina vsakovrstnih kmetijskih
vrtnarskih, kletarskih, in hlev-
skih potrebščin, semen in gnojil

vošči cenjenim odjemalcem vesel božič
in srečno novo leto 1975

IMPORT EXPORT
JOSIP KERŠEVANI
di B. KERŠEVANI e C. Soc. n. c.

GORICA - Korzo Italia, 90 - Tel. 83.954

ZNANA URARNA IN ZLATARNA
ZLATO ZA ZŌBE - ŠPORTNI POKALI

ŠULIGOJ

GORICA - Ul. Carducci, 49 - Tel. 56-57

NOVA TRGOVINA

poljedelskih strojev, priključkov, kmečkega in vinogradniškega orodja z vsemi nadomestnimi deli znanih znamk BCS, FERRARI, NOBILI, GOLONI, S.E.P., CASTOR, ACHE, LOMBARDINI

AGROFOREST

G O R I C A - UL. CARDUCCI 30 - TEL. 87.154

BOGATA IZBIRA

UGODNE CENE

NAKUP PRI NAS POMENI PRIHRANEK

TOVARNA POHIŠTVA - PETDESET LET DELOVANJA

Prinčič

Viale Venezia Giulia, 6
Krmin (Cormons) Tel. 61.32

VSEM SVOJIM CENJENIM ODJEMALCEM, DOBAVITELJEM, PRIJATELJEM IN ZNAN-
CEM VOŠČI VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO

Sitespress

GORICA - ul. D'Alviano 56
PONTEBBA - ul. Mazzini 13
TRST - ul. Geppa 4

Specializirano podjetje za suho-
zemno in pomorsko ekspedicijo in
za uvoz živine

želi svojim zvestim komitentom
vesel božič in srečno novo leto

TRGOVINA JESTVIN

ŠČUKA

TRST, Ul. Commerciale 94
Tel. 418-767

TRGOVINA JESTVIN

JERKIČ ALOJZ

TRST

Strada Vecchia dell'Istria 64
Tel. 810.210

KMETIJSKA ZADRUGA - TRST

Ul. U. Foscolo 1 - Tel. 794.386
Ul. Flavia 62 - Tel. 812.397
MILJE - Trg Curiel 1 - Tel. 272.394

vošči vsem uspešno novo leto

RADIO TRST A

:: NEDELJA, 21. decembra, ob: 8.00 Koledar.
8.05 Slovenski motivi. 8.30 Kmetijska oddaja.
9.00 Sv. maša. 9.45 Maurice Ravel: Uvod in Al-
legro za harfo, godalni kvartet, flavto in kla-
ret. 10.15 Poslušali boste. 11.15 Mladinski oder
»Na Mars za vsako ceno«. Napisal Nikolaj Slas-
nikov, prevedel Cvetko Zagorski, dramaturgiral
Aleksij Pregarc. 3. del. Režija: Lojzka Lombar.
12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas.
12.30 Glasbena skrinja. 13.00 Kdo, kdaj, zakaj.
13.30 - 15.45 Glasba po željah. 14.30 Nedeljski
vestnik. 15.45 Izbor iz operete »Gejša«. 16.00
Šport in glasba. 17.00 »Veronika Deseniška«.
Tragedija, napisala Marica Gregorič. RO. Re-
žija: Jože Peterlin. 18.50 Nedeljski koncert. 19.30
Zvoki in ritmi. 20.00 Šport. 20.30 Sedem dni v
svetu. 20.45 Pratika, prazniki in obletnice, slo-
venske viže in popevke. 22.00 Nedelja v športu.

:: PONEDELJEK, 22. decembra, ob: 7.00 Kole-
dar. 7.05 Jutranja glasba. 11.40 Radio za šole (za
srednje šole) »Peli so jih moja mati«. 12.00 O-
poldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 14.30 Pre-
gled slovenskega tiska v Italiji. 17.00 Za mlade
poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Radio za šole
(za srednje šole - ponovitev). 18.50 Scenska in
baletna glasba. 19.10 Odvetnik za vsakogar. 19.20
Jazz glasba. 20.00 Športna tribuna. 20.35 Sloven-
ski razgledi: Srečanja - Pianist Primož Lorenz.
Blaž Arnič: - Slike iz mladosti - Odmevi verskih
resnic in konstroverz v slovenski cerkveni pe-
smi - Slovenski ansambli in zbori. 22.15 Glasba
za lahko noč.

:: TOREK, 23. decembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05
Jutranja glasba. 11.35 Pratika, prazniki in oblet-
nice, slovenske viže in popevke. 12.50 Revija
glasbil. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade
poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Igor Strawin-
sky: Italijanska suita po (Pergolesiju). 18.50
McCoy Tyner z jazz ansambлом. 19.10 Drevo ob
Soči - srečanje z goriško pesnico Ljubko Šorli.
19.25 Za najmlajše: pravljice, pesmi in glasba.
:: SREDA, 24. decembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05
Jutranja glasba. 11.35 Opoldne z vami. 13.30
Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce.
18.15 Umetnost. 18.30 Schubert: Auf dem Strom,
za tenor, rog in klavir. 19.30 Jazz trio »The Ca-
bildo's Three«. 19.10 Družinski obzornik. 19.30
Western-pop-folk. 20.00 Šport. 20.30 »In vsepov-
sod nas druži ista streha hlevčka« (Zora Tav-
čar). 22.00 - 24.00 Ob jasilah. 24.00 Polnočnica
iz župne cerkve v Mačkoljah.

:: CETRTEK, 25. decembra, ob: 8.00 Koledar.
8.05 Božično jutro v glasbi. 9.00 Sv. Maša iz žup-
ne cerkve v Rojanu. 9.45 Glasba za orgle. 10.15
Harmonije z vsega sveta. 11.15 Mladinski oder:
»Srečen božič, mama!«. Napisala in režirala
Lojzka Lombar. 11.35 Slovenski razgledi. 13.30-
15.45 Glasba po željah. 15.45 Zvonovi naših cer-
kva oznanjajo sveti večer (Jože Peterlin). 16.45
Pojeta Mahalia Jackson in Frank Sinatra. 17.00
Za mlade poslušavce. 18.30 Orkestri in zbori.
19.10 Božična novela: Franc Jeza: »Stopinje v
snegu«. 19.30 Za najmlajše: »Pisani balončki«
(Krasulja Simoniti). 20.00 Šport. 20.30 »Eno je
dete rojeno«. Božična igra, napisal Mirko Mah-
nič. RO. Režija: avtor. 21.55 Glasba za lahko
noč.

:: PETEK, 26. decembra, ob: 8.05 Slovenski
motivi. 8.30 Godalni orkestri. 9.00 J.S. Bach:
1. in 2. kantata iz Božičnega oratorija. 10.10
Praznična matineja. 11.15 Mladinski oder: »Pig,
Peg in čokoladna torta«. Napisala Bruna Per-
tot. 11.35 Opoldne z vami. 13.30-15.30 Glasba
po željah. 15.30 »In vsepovsod nas druži ista
streha hlevčka«. (Zora Tavčar) (ponovitev).
17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30
Fagotist Vojko Cesar, violončelist Rodolfo Repi-
ni. 18.45 Waldo De Los Rios in Arturo Manto-
vani z orkestrom. 19.10 »Religiozna lirika Vla-
dimira Kosa« (Martin Jevnikar). 20.00 Šport.
20.30 Zbor »Consortium musicum« iz Ljubljane.
21.00 Glasbena fantazija. 22.00 Nocoj plešimo.

:: SOBOTA, 27. decembra, ob: 7.00 Koledar.
7.05 Jutranja glasba. 11.35 Poslušajmo spet. 13.30
15.45 Glasba po željah. 15.45 Avtoradio. 17.00 Za
mlade poslušalce. 18.15 Umetnost. 18.30 Roman-
tična simfonična glasba. 18.45 Glasbena zlepi-
ljanka. 19.10 Liki iz naše preteklosti »Josip
Abram« (Martin Jevnikar). 19.20 Glasbene dia-
gonale. 19.40 Pevska revija. 20.00 Šport. 20.35
Teden v Italiji. 20.50 »Odskočna deska« (Adri-
jan Rustja). 21.20 Jazz trio Martina Josepha.

TRGOVINA JESTVIN (RESINOVIČ)
NAJEMNIK

GIANNI TAUCER

TRST, Trg C. Giotti 8 - Tel. 761-948

GOSTILNA

»POD TABROM«

Lastnik LUDVIK GUŠTIN

COL (Repentabor) št. 8 - Tel. 227.120

GOSTILNA

GRGIČ

PADRIČE 36 - Tel. 226.112

KUPUJTE PRI TRGOVCIH

KI OGLAŠAJO

V NOVEM LISTU

OBISKUJTE GOSTILNE

IN RESTAVRACIJE

KI OGLAŠAJO V NASEM LISTU